

961329

Tielaitos

Tuotannon tulossuunnittelu 1997

OHJE 2/1996

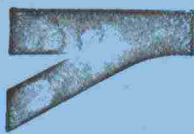
Helsinki 1996

Keskushallinto
Esikunta

08 TIEL/TUO

08 TIEL / TUO

Tielaitos
Kirjasto

Doknro: 961017
Nidenro: 961329

Tuotannon tulossuunnittelu 1997
OHJE 2/1996

Tielaitos
Keskushallinto, esikunta
Helsinki 1996

Oy Edita Ab
Helsinki 1996

Julkaisua saatavana:
Tielaitos, keskushallinto, esikunta

Joutsenmerkin arvoinen paperi

Tielaitos
Opastinsilta 12 A
PL 33
00521 HELSINKI
Puh.vaihde 0204 44 150

JOHDANTO

Tielaitoksen vuoden 1997 tulosohjausmenettely perustuu pääosin vuoden 1996 tulosohjaukseen. Alueellinen tiehallinto ja tuotanto erotetaan kuitenkin entistä selkeämmin toisistaan ja koko tulossopimusmenettely, neuvottelut ja raportointi toteutetaan erikseen ja eri henkilöiden toimesta. Vaikka tiehallintoa ja tuotantoa ollaan erottamassa, myös tuotannon tulossuunnittelussa on otettava huomioon koko tielaitoksen tavoitteet ja toimintaperiaatteet.

Vuoden 1997 toiminnan lähtökohtana on tuotannon organisointi liiketoiminta-alueittain ja liiketoimintayksiköiden muodostaminen mahdollisimman yhtenäisiksi. Samalla pyritään kaikkien tärkeimpien toimintaperiaatteiden yhtenäistämiseen. Vuonna 1997 tuotanto keskittyy erityisesti oman toiminnan ja rakenteiden kehittämiseen ja valmistautumiseen liikelaitokseen. Erityisesti kehitetään toiminnan raportointia, analysointia ja ohjausta osaksi normaalia toimintaa. Vuoden 1997 ohjaus ei täysin vastaa vuoden 1998 rakenteita.

Tässä ohjeessa kuvataan pääperiaatteet tielaitoksen sisäisestä tulosohjausmenettelystä keskushallinnon ja alueellisen tuotannon välillä. Ohjetta tarkennetaan vielä tulosseminaarissa 5.11.1996.

Tuotannon esikunta
Tuotannon taloustiimi

Sisältö	Sivu
JOHDANTO	
1. TUOTANNON TULOSOHJAUS	7
1.1 Tulosoajusmalli vuonna 1997	
1.1.1 Ministeriön ohjaus	
1.1.2 Tiehallinnon tuotteistus	
1.1.3 Tuotannon tuoteistus	
1.2 Tielaitoksen tuotannon sisäinen ohjaus	
1.2.1 Tulossuunniteluprosessi	
1.2.2 Tuotannon strategia	
1.2.3 Tulostavoitteet	
1.2.4 Tulosbudjetti	
1.2.4.1 Liikelaitoskirjanpidon mukainen tulos ja tase	
1.2.4.2 Sisäisen laskennan tuloslaskelma ja tunnusluvut	
1.3 Budjetointi ja määrärahan käyttö	
1.4 Laskutus	
1.4.1 Laskutus tiehallinnolle	
1.4.2 Tuotannon sisäinen laskutus	
1.5 Yhteisten toimintojen käsittely	
1.5.1 Pääkonttorin kiinteiden kulujen jakaminen liiketoiminta-alueille vuonna 1997	
1.5.2 Liiketoiminta-alueiden kiinteiden kulujen jakaminen tiepiireille	
1.5.3 Tiepiirien "harmaan alueen" käsittely	
1.6 Prosit Open järjestelmä ja talousohjaus	
1.6.1 Ulkoinen laskenta	
1.6.2 Pääkonttorin sisäinen laskenta	
1.6.3 Ylempien organisaatiotasojen kiinteiden kulujen käsittely	
1.6.4 Tiehallinnon ja tuotannon yhteisten toimintojen kulujen käsittely	
1.6.5 Tiehallinnon laskutuksen käsittely	
1.6.6 Tuotannon sisäinen laskutus	
1.6.7 Konsernin yhdistäminen	
1.6.8 Rahoitus	
1.6.9 Raportointi määrärahojen siirtoa varten	
1.6.10 Erityislaskennat	
1.7 Arvonlisävero	
1.8 Tulospalkkiojärjestelmä	
2. URAKOINNIN TULOSSOPIMUS	24
2.1 Strategia	
2.2 Tulostavoitteet	
2.3 Tulosbudjetti	

SISÄLTÖ

2.3.1	Tuloslaskelma	
2.3.2	Urakoinnin sidottu pääoma	
2.3.3	Käyttöomaisuuden hallintalaskelma	
2.3.4	Kassavirtalaskelma	
2.3.5	Investointiluettelo	
2.3.6	Budjettianalyysi	
2.3.7	Tiepiirin urakoinnissa tehtävät toimenpiteet	
2.4	Urakoinnin sisäinen laskutus	
2.4.1	Tiepiirien urakoinnin välinen laskutus	
2.4.2	Tiepiirien urakoinnin sisällä tapahtuva kaupankäynti	
2.4.3	Liiketoimintayksikön sisällä tapahtuva kaupankäynti	
2.4.4	Sopimusten laskutus	
2.5	Prosit open - järjestelmä ja talousohjaus	
2.5.1	Tulosbudjetit, tuloslaskelma ja sidottu pääoma	
2.5.2	Töiden kustannusbudjetit ja kustannusseuranta	
2.5.3	Muuttuvat ja kiinteät kustannukset	
2.5.4	Koneiden käyttö ja korjauskustannusten seuranta	
2.5.5	Kiinteistöjen kustannusseuranta	
2.5.6	Sisäinen laskutus	
2.5.7	Eryislaskennat	
2.6	Raportointi ja ohjaus	
3.	KONSULTOINNIN TULOSSOPIMUS	35
3.1	Strategia	
3.2	Tulostavoitteet	
3.3	Tulossuunnittelun ja seurannan periaatteet	
3.3.1	Suunnittelun ja seurannan taso	
3.3.2	Tulosbudjetti	
3.4	Konsultoinnin laskentatoimi	
3.4.1	Prosit Open laskentajärjestelmä	
3.4.2	Eryislaskennat	
3.5	Raportointi ja ohjaus	
4.	LAUTTOJEN JA LOSSIEN TULOSSOPIMUS	44
4.1	Strategia	
4.2	Tulostavoitteet	
4.3	Tulosbudjetti	
4.4	Prosit Open järjestelmä	
4.5	Raportointi ja ohjaus	
5.	VIENNIN TULOSSOPIMUS	45
5.1	Strategia	
5.2	Tulostavoitteet	

5.3 Tulosbudjetti

5.4 Viennin laskentatoimi

5.4.1 Sisäinen laskeneta

5.4.2 Erityislaskennat

5.5 Prosit Open järjestelmä ja talousohjaus

5.6 Raportointi ja ohjaus

6. TUOTANNON RAPORTOINTI **45**

7. YHTEYSHENKILÖT **46**

8. LIITTEET **47**

1. TUOTANNON TULOSOHJAUS

1.1 Tulosohjausmalli vuonna 1997

Tielaitoksen sisäinen vuoden 1997 tulossopimusmenettely vastaa pääosin vuoden 1996 sopimusmenettelyä. Tuotannon tulossopimusmenettelyä koskevat merkittävimmät muutokset ovat seuraavat:

- Tiepiirien tiehallinnon ja tuotannon organisaatioita yhtenäistetään
- Tiepiirien tuotanto on organisoitu liiketoiminta-alueittain 1.1.1997 (konsultointi, urakointi, lossi- ja lauttaliikenne, vienti).
- Liiketoimintayksiköt on muodostettu yhtenäiseksi 1.1.1997.
- Tuotannon toimintaperiaatteita (markkinointi, hinnoittelu, sisäinen laskutus, sopimusmenettely yms.) yhtenäistetään.
- Tuotanto vastaa määrärahan käytöstä tiehallinnon hankintojen osalta, tarkemmin kohdassa 1.3.
- Tiepiirin tuotannon tulosbudjetit laaditaan liiketoiminta-alueittain ja ne jaksotetaan kuukausittain.
- Tuotannon tuotteiden myyntihinnoilla katetaan tiepiirin tuotannon kulujen lisäksi myös tuotannon pääkonttorin (johto ja yhtymäpalvelut) kulut. Pääkonttorin osuus kuluista esitetään tuloslaskelmassa toiminnan tuloksen jälkeen, eikä sillä ole määrärahaaikutusta.
- Tuotannon sisäistä laskutusta käytetään vain sellaisissa palveluissa, joissa on olemassa myös ulkopuoliset markkinat. Samalla yhtenäistetään laskutus- ja kohdistusperiaatteita.
- Tuotannon tase 1.1.1997 muodostetaan vastaamaan mahdollisimman hyvin tulevan liikelaitoksen tasetta.
- Kaikista tiepidon tuotteiden toimituksista tehdään tiehallinnon kanssa urakka- tai palvelusopimukset. Niissä sovitaan myös ennakkomaksu- ja maksupostimenetelystä, jotka laskutetaan tiehallinnolta sisäisin laskuin. Budjetoinnissa keskeneräinen tuotanto merkitään taseeseen rahoitetuksi 80 %:sesti lyhytaikaisella velalla ja 20 %:sesti pitkäaikaisella velalla. Menettelyllä pyritään sidotun pääoman parempaan vertailukelpoisuuteen MVR-toimialaan ja rahoituksen sekä tulorahoituksen ja -maksuliikenteen harjoitteluun.
- Raportointia ja siihen perustuvaa analysointia ja ohjausta kehitetään osaksi tuotannon toimintaa.
- Raportointia havainnollistetaan pelkistämällä budjettien ja avainlukujen esitystapaa sekä graafisilla esityksillä.
- Tuotannon tulosohjausta tukeva sisäinen laskenta toteutetaan vuoden 1997 alusta uudella Prosit Open -laskentajärjestelmällä.

1.1.1 Ministeriön ohjaus

Tielaitoksen tavoitteista ja rahoituksesta on käyty liikenneministeriön kanssa tuloskeskustelu 3.5.1996. Liikenneministeriö on alustavasti asettanut Tielaitokselle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 1997:

- Liikenteen sujuvuus taataan säilyttämällä pääteiden kunto ja hoitotaso nykyisellään sekä vähentämällä tavara- ja henkilöliikenteen päätieverkolla käyttämää kokonaismatka-aikaa.
- Liikenneturvallisuutta parannetaan vähentämällä Tielaitoksen toimin 60 henkilövahinko-onnettomuutta.
- Tielaitoksen ympäristöä koskevan uudistetun toimenpideohjelman toteuttaminen käynnistetään.
- Tielaitoksen kiinteät kulut vähenevät 2.0 %.
- Tielaitoksen kehittämistä jatketaan tilaaja -tuottaja -mallin mukaisesti sekä valmistaudutaan liikelaitosuudistukseen.

Tielaitoksen toiminnan painopistealueina ovat liikenteen sujuvuuden säilyttäminen, liikenneturvallisuuden parantaminen, liikenneympäristön laadusta huolehtiminen ja oman taloudellisuuden parantaminen.

1.1.2 Tiehallinnon tuotteistus

Tielaitoksen keskushallinto ja alueellinen tiehallinto sopivat tienpidosta tiepiiriin TTS:ssä. Tiehallinto toteuttaa ohjelman ostamalla ja hankkimalla tienpitoa piirin tuotantoyksiköiltä ja muilta urakoitsijoilla ja konsulteilta. Tienpidon hankintoja yhtenäistetään vuoden 1997 alkuun mennessä.

Perus-tienpito jaetaan tuoteryhmiin käytettävän määrärahan momenttijaon ja tienpidon sisällön perusteella.

<i>Tuoteryhmä</i>	<i>Tuote</i>	<i>Tehtävä</i>
HOITO	Talvihoito	lumen poisto liukkauden torjunta
	Liikenneympäristön hoito	liik.ohj.laitteiden hoito liikennevalojen hoito tiemerkinnot vihertyöt puhtaanapito valaistuksen hoito ja käyttö
	Rakenteiden ja laitteiden hoito	kuivatusjärjestelmien hoito päällysteiden hoito kaiteet, aidat kiveykset pienet rakent. vauriot siltojen hoito (pesu yms) siltojen hoito
	Sorateiden hoito	orateiden tasaus paikkaus

<i>Tuoteryhmä</i>	<i>Tuote</i>	<i>Tehtävä</i>
		pölynsidonta sorastus
YLLÄPITO	Päällystettyjen teiden ylläpito	uudelleen päällystys päällysteen reunan täyttö jyrsintä urapaikkaukset ja vast.
	Rakenteiden ja laitteiden ylläpito	ojitukset rumpujen uusiminen sorapientareet liik. merkkien, kaiteiden ja valaistuksen syste- maatt. uusim.
LOSSI- JA LAUTTALIIKENNE		
	lossiliikenteen hoito	lossiliikenteen hoito
PERUSKORJAUSINVESTOINNIT		
	päällystettyjen teiden peruskorjaus	pääll. teiden peruskorj. (sis. päällystäminen)
	sorateiden peruskorjaus	sorateiden peruskorjaus soratienä sorateiden peruskorjaus pääll. tieksi
	siltojen ja laitureiden peruskorjaus	siltojen ja laitur. korjaus erill. suunnitelma
UUSINVESTOINNIT		
	uusinvestoinnit	esimerkkejä uusinvestoinnin hankkeista: (vain hankekohtaisia luetteloita) -laajat liikennetekniset korjaukset -sillan uusiminen tai rakentami- nen vähäisine liik.järj. -eritasoliittymän rakentaminen -lossin korvaaminen sillalla -tien leventäminen ja suuntauk- sen parant. -tasoliittymän parantaminen -rautatie eritaso- ja tasoliittymien parantaminen -kevyen liikenteen järjestelyt -meluntorjunta -pohjaveden suojaus -joukkoliikenteen järjestelyt

<i>Tuoteryhmä</i>	<i>Tuote</i>	<i>Tehtävä</i>
		-riista-aidat ja muu eläinsuojelu uusinvestoinnin po. hankejaolle ei järjestetä aihekohtaista kustannusseurantaa
PERUSTIENPIDON SUUNNITTELU		
	peruskorjausinv.	peruskorjausinvestoinnin tie- ja rakennussuunn.
	tie- ja rakennussuunn. uusinvestointien tie- ja	uusinvestoinnin tie- ja rakennussuunnittelu
	rakennussuunnittelu	

1.1.3 Tuotannon tuotteistus

Tuotannon tuotteistus noudattaa tiehallinnon tuoteistusta. Urakoinnin tuotteistus on esitetty kohdassa urakointi.

1.2 Tielaitoksen tuotannon sisäinen ohjaus

1.2.1 Tulossuunnitteluprosessi

Tielaitoksen sisäiset vuoden 1997 tulossopimukset tehdään edelleen pääjohtajan ja tiejohtajien välillä. Tiepiirien tiehallinto ja tuotanto tekevät kumpikin omat sopimuksensa. Niitä ei yhdistetä piiritasolla ja ne raportoidaan erikseen.

Tuotannon tulossopimukset muodostuvat kokonaisuudesta, jossa sovitaan tulosyksikön toimintaperiaatteet ja tulostavoitteet. Sisällöstä sovitaan määrättyiltä osin liiketoiminta-alueittain. Tulossopimuksen osia ovat:

- strategia
- tulostavoitteet
- tulosbudjetti

Tulossuunnitteluprosessi etenee seuraavan aikataulun mukaan:

- 15.10.1996
Tulossuunnitteluohje lähtee tuotannon esikunnasta.
- 21.10.-14.11.1996
Ylijohtajan ja valmistelijoiden piirikierros. Piirikierroksen ajankohdat sovitaan erikseen.
- 5.11.1996
Tuotannon tulosseminaari.
- 15.11.1996
Tulossopimusasiakirjat toimitetaan tuotannon esikuntaan.

- 20.-31.1.1997
Pääjohtajan ja tiejohtajien tuloskeskustelut.
- 7.2.1997
Pääjohtaja hyväksyy tulossopimukset.

1.2.2 Tuotannon strategia

Liiketoiminta-alueita koskevat strategiat valmistuvat vuoden 1996 loppuun mennessä. Niitä valmistellaan tuotannon liiketoiminnan kehittämissä. Tiepiirien tuotanto ei kehitä omaa strategiaansa vuodelle 1997, vaan tuotantoa ohjataan yhteisten strategioiden avulla.

1.2.3 Tulostavoitteet

Tuotannon tulostavoitteet on johdettu Liikelaitoksen rakenne ja johtaminen -ryhmän strategiaa koskevista tuloksista. Strategia on johdettu tulostavoitteiksi neljästä näkökulmasta:

- Taloudellinen näkökulma eli miten vastaamme omistajien taloudellisiin odotuksiin.
- Asiakasnäkökulma eli saavuttaaksemme visiomme, miten meidän tulee näkyä asiakkaillemme.
- Sisäisen tehokkuuden näkökulma eli missä prosesseissa meidän tulee olla erinomaisia.
- Innovaatio- ja oppimisenäkökulma eli saavuttaaksemme visiomme, miten varmistamme kyvyn uudistua ja kehittyä.

Nämä neljä näkökulmaa ryhmittävät samalla tulostavoitteet. Tulostavoitteiden sisältö, lukumäärä ja mittarit ovat liiketoimintakohtaisia. Tulostavoitteiksi on liiketoiminnoittain valittu erityisesti vuodelle 1997 tärkeät tavoitteet liikelaitostumista ajatellen. Tulostavoitteita on käsitelty tuotannon johdon kokouksissa.

1.2.4 Tulosbudjetti

Tuotannon liiketoiminta-alueiden tulosbudjetin sisältö on kuvattu liiketoiminta-alueittain ao. kohdissa.

Lisäksi tuotanto tekee kustannusvastaavuuslaskelman osuudestaan tiepiirin julkioikeudellisista ja liikeloudellisista suoritteista. Kustannusvastaavuuslaskelma raportoidaan keskushallintoon vain koko piiristä ja se on erillinen osa tiehallinnon raportointia.

Laitostason yhteenvedot tulosbudjeteista tehdään liiketoiminta-alueittain sekä tuotannosta yhteensä. Tiepiirin liiketoiminta-alueiden budjettiyhteenvedot ovat laitostason yhteenvedoja tarkempia. Budjettilomakkeissa on esitetty luvut kuukausittain ja kumulatiivisesti vuoden alusta. Liiketoiminta-aluekohtaiset (urakointi, konsultointi) budjettitiedostot (Lotus 1-2-3) toimitetaan piireille erikseen.

1.2.4.1 Liikelaitoskirjanpidon mukainen tulos ja tase

Vuoden 1997 suunnittelussa ennakoidaan uusiutumassa olevan kirjanpitolain ja -asetuksen tuloslaskelma ja tasemallia. Sen mukainen ohjeistus tulee liikelaitoskirjanpitoon vuoden 1998 alusta lukien. Tuloslaskelma ja tasemallit ovat liitteenä 1.1.-1.2. Liitteessä on esitetty myös sisäisten laskentojen yhteys ulkoisen laskennan (liikelaitoskirjanpidon) tulokseen ja taseeseen. Vuoden 1997 aikana testataan myös liikelaitoskirjanpitoa sisäisen laskennan lisäksi.

Tuloslaskelma

Suurimmat muutokset tuloslaskelmassa nykyiseen liikelaitoskirjanpidon mukaiseen tuloslaskelmaan verrattuna ovat käyttökateen poistuminen tuloslaskelmasta sekä poistojen paikka ennen muita varsinaisia kuluja.

Tase

Tuotannon tase 1.1.1997 pyritään sisällöltään kehittämään vastaamaan mahdollisimman hyvin tulevan liikelaitoksen tasetta. Tämä tarkoittaa taseeseen otettavia omaisuusmääriä ja niiden arvostusta.

Taseeseen merkittävä omaisuus arvostetaan kuten osakeyhtiöön apportina luovutettava omaisuus. Omaisuus luovutetaan käypään hintaan. Käyvän hinnan lähtökohtana on omaisuuden todennäköinen luovutushinta, sen kaupp-arvo markkinoilla. Vuonna 1996 hankitut ja vuonna 1997 hankittavat käyttöomaisuuserät arvostetaan hankintahintaan vähennettynä suunnitelman mukaisella poistolla.

Aloittavassa taseessa 1.1.1997 tarvitaan käyttöpääomana kassavaroja, joka on velkana taseen vastattavaa-puolella.

Vastaavaa

Käyttöomaisuudessa maa-, metsä- ja vesialueisiin sekä rakennuksiin otetaan nykyisistä tiemestaripiireistä 40 tukikohdan tontit ja rakennukset. Kaikkiaan tukikohtia on noin 250. Piirien urakoinnit valmistelevat ehdotuksen tuotannolle jätettävistä tukikohdista 4-5 / piiri. Piirien urakoinnin ehdotus on käsitelty tuotannon johtoyhmissä.

Rakennukset ja tontit arvostetaan käypään hintaan Valtion kiinteistölaitoksen kanssa sovittujen arvostusperiaatteiden mukaisesti. Käyvän hinnan lähtökohtana on omaisuuden todennäköinen luovutushinta, sen kaupp-arvo markkinoilla. Markkinahinnan lähtökohta on Huoneistokeskuksen markkina-katsauksen 1996 teollisuuskiinteistöjen hinnat eri puolella Suomea. Tehdyn selvityksen mukaan verotusarvo on lähellä em. markkina-arvoa. Niinpä arvostusperusteena on ensisijaisesti verotusarvo. Ylärajana pidetään kuitenkin lämpimien tukikohtatilojen osalta keskineliöhintaa uudellamaalla 1.500,- mk/m² ja muualla maassa 1.000,- mk/m². Kylmien tilojen keskineliöhinta ei saa ylittää 250,- mk/m². Myös tulee tarkistaa, ettei verotusarvon mukainen keskineliöhinta ole huomattavasti alle näiden ohjelukujen. Nimettyjen 19 kaupungeissa tai muutoin keskeisillä paikoilla olevien tukikohtien arvon

arvioi kiinteistölaitos erikseen. Nämä tukikohdat ovat: Espoo, Vantaa, Lahti, Hämeenlinna, Riihimäki, Kotka, Kouvola, Lappeenranta, Mikkeli, Kuopio, Joensuu, Jyväskylä, Kokkola, Seinäjoki, Vaasa, Oulu, Kajaani, Kemi ja Rovaniemi. Tuotannon taloushallinto ilmoittaa nämä arvot lokakuun aikana.

Koneet ja kalusto erä sisältää Tielaitoksen tuotannon käytössä olevat koneet ja kaluston, myös lossit ja aktivoitavan pienkaluston (5.000,- - 50.000,-). Käyväksi arvoksi otetaan kuorma-autojen ja tiehöylien osalta koneitoimittajien arvio markkina-arvoista. Markkina-arvot on saatavilla resurssi-palvelukeskuksesta. Muiden koneiden ja kaluston käypä arvo markkinahinnoin ei ole helposti selvitettävissä. Muiden tuotantokoneiden ja kaluston arvostamiseksi lasketaan 30 % jäännösarvopoistoin jäännösarvo, jota pyritään vertaamaan markkinahintaan ja tasapoistolla hankintahinnasta laskettuun jäännösarvoon. Markkina-arvo on ensisijainen arvostusperuste, muutoin joko jäännösarvopoiston mukainen tai tasapoistoin lasketun mukainen sen mukaan kumpi on lähempänä markkina-arvoa sen kokemuksen perusteella, mitä on saatu kerättyä markkina-arvoista.

Pienkalustosta 5.000,- ... 50.000,- on resurssipalvelukeskus tehnyt myös laskelmia. Tämän kaluston poistoaikana aloittavan taseen arvoja määritettäessä käytetään atk-, AV- ja viestintälaitteissa 3 vuotta ja muussa kalustossa 5 vuotta. 1.1.1997 pienkaluston arvon tiepiireittäin saa resurssi-palvelukeskukselta.

Markkina-arvoihin arvostetaan koneet ja kalusto ulkoisen laskennan taseessa. Sisäisen laskennan taseessa ja sidotussa pääomassa koneiden ja kaluston arvoina käytetään hankintahintaa vähennettynä suunnitelmapoistoilla.

Käyttöomaisuuslaskennassa käytettävien poistojen suunnitelma on liitteenä 1.7.

Vaihto-omaisuudesta tarvikevarasto on hankintahintaan varastokirjanpidossa olevat tarvikkeet. Arvostus nykyinen eli ostohinta. Tielaitoksella on käytössään varastotilioikeus vielä vuoden 1997. Tarvikevarastoa pyritään pienentämään.

Ainesvarasto sisältää jalostetut maa-ainekset. Arvostus on nykyään jalostuskustannuksien mukainen. Uusien jalosteiden kustannuksiin tullaan jatkossa laskemaan mukaan myös raaka-ainekustannus.

Maa-ainesvarasto sisältää jalostamattomat maa-ainesvarat. Se sisältää kaikki maa-ainesvarat, joille on nähtävissä käyttöä alle kymmenen vuoden. Arvostus on esiintymien raaka-materiaalin tämän päivän käypä hinta diskontattuna eri käyttöajan pituuden huomioonottavalla keskimääräisellä kertoimella 0,8. Arvostusta korjataan mikäli maanmittauslaitoksen tekeillä oleva tutkimus antaa aihetta.

Saamisissa tuotannon myyntisaamiset aloitetaan vuoden 1997 alusta nollasta. Muiden saamiset-ryhmän tilien osalta alkusaldoksi otetaan tuotannon sisäisen taseen 31.12.96 tilisaldot. Laskennallisen kassan alkusaldo muodostetaan laitostasolla. Vuoden 1997 aikana syntyvät saamiset kirjataan

tiehallinnon ja tuotannon osalta erikseen ja tuotannon osalta vielä liiketoiminta-alueen tulosityksiköittäin. Tuotannon saatavat on lisäksi jaoteltava tasetileillä saataviin tiehallinnolta ja ulkopuolisilta. Pääperiaate on että sisäisiä saatavia ei ole, vaan sisäinen myynti kirjataan samalla saaduksi.

Vastattavaa

Vastattavan jaossa vieraaseen ja omaan pääomaan sekä peruspääomaan osuudessa koko omasta pääomasta (varaukset laskettu maa- ja vesirakennuslalla omaan pääomaan) on noudatettu maa- ja vesirakennusalan (MVR) toimialatilaston 1994 taserakennetta. Oman pääoman erät ja pitkäaikainen vieras pääoma esitään vain laitostason taseessa. Liiketoiminta-alueilla on käytössä taseesta sidottu pääoma, joka sisältää vastaavaa-puolen ja lyhytaikaiset velat sidottua pääoma vähentävänä eränä.

Omassa pääomassa peruspääomaksi koko laitokselle merkitään 125 milj.mk, 22 % omasta pääomasta. Muuksi omaksi pääomaksi merkitään 445 milj.mk.

Pitkäaikaisiksi veloiksi merkitään tuotannon hallintaan siirrettävästä omaisuudesta vastaavaa-puolen summan ja oman pääoman erotus plus lyhytaikaisten velkojen erotus.

Lyhytaikaisissa veloissa ostovelat aloitetaan vuoden 1997 alusta nollassa. Muiden lyhytaikaisten velkojen alkusaldot ovat samat kuin tuotannon vuoden 1996 lopun saldot. Vuoden 1997 syntyvät lyhytaikaiset velat kirjataan tiehallinnolle ja tuotannolle kummallekin erikseen ja tuotannossa lisäksi liiketoiminta-alueittain tulosityksiköittäin.

Tuotannon lyhytaikaiset velat on lisäksi jaoteltava tasetileillä veloiksi tiehallinnolta ja ulkopuolisilta.

1.2.4.2 Sisäisen laskennan tuloslaskelma ja tunnusluvut

Koko tuotannosta tehdään laitostasoinen yhteenveto, jossa liiketoiminta-alueiden tulokset on laskettu yhteen ja tuotannon pääkonttorin kulut vähennetty. Luvuista koko tuotannon yhteenvedossa esitetään vain keskeisimmät. Keskeiset luvut esitetään myös grafisessa muodossa (liite 1.3).

Lisäksi tehdään yhteenveto, jossa näkyvät liiketoiminta-alueiden osuudet keskeisistä asioista lukuina ja graafisesti (liite 1.4).

Tunnusluvuista esitetään

- toiminnan tulos % tuotoista
- tilikauden tulos % tuotoista
- sidotun pääoman kiertonopeus
- sidotun pääoman tuotto %
- peruspääoman tuotto %

- jalostusarvo / henkilö
- henkilöstökulut / henkilö
henkilömäärä

Tunnuslukujen määritelmät on liitessä 4.

Laskennallinen korko sidotun pääoman keskiarvolle on 6 %.

Tuloslaskelma

Laitostason koko tuotannon sisäisen laskennan tuloslaskelma (liite 1.5) tehdään rivierittelyltään ulkoisen tuloslaskelman kaltaisesti. Tämä helpottaa sekä ulkoisen ja sisäisen laskelman lukemista että ulkoisen ja sisäisen laskennan mukaisten laskelmien täsmäyttämistä.

Sisäisen laskennan tase ja sidottu pääoma

Koko tase laaditaan vain laitostasolle. Laitostasolla pidettäviä eräiä ovat oma pääoma ja pitkäaikainen vieras pääoma.

Liiketoiminta-alueille ei viedä omaa pääomaa ja pitkäaikaisia velkoja, vaan osatase (liite 1.6), josta nämä erät puuttuvat ja sidottu pääoma (liite 1.2), joka on taseen vastaavaa yhteensä vähennettynä vastattavaa puolen lyhytaikaisilla veloilla. Osataseen ja sidotun pääoman erot ovat rahat ja pankkisaamiset, tilikauden tulos sekä varaukset, joita sidotussa pääomassa ei ole.

Sidotusta pääomasta tuotantoyhteenvedossa esitetään myös vain pääkohdat.

Aloittavan taseen 1.1.1997 muodostaminen tehdään mahdollisimman pitkälle siten, että se vastaisi tulevan liikelaitoksen tasetta. Käyttöomaisuuteen otetaan mukaan tuotannolle siirtyväksi sovitava omaisuus.

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten hallintalaskelma

Käyttöomaisuuden hallintalaskelman (liite 2.4) liitteeksi lisätään luettelo käyttöomaisuusinvestoinneista omaisuusryhmittäin (liite 2.6) johdon käyttöomaisuusstrategian suunnittelun tueksi.

Huom! Investointeina käsitellään myös ennen pienkalustona kuluihin kirjatut 5.000,- - 50.000,- markan käyttöomaisuushankinnat, joiden taloudellinen pitoaika on vähintään kolme vuotta.

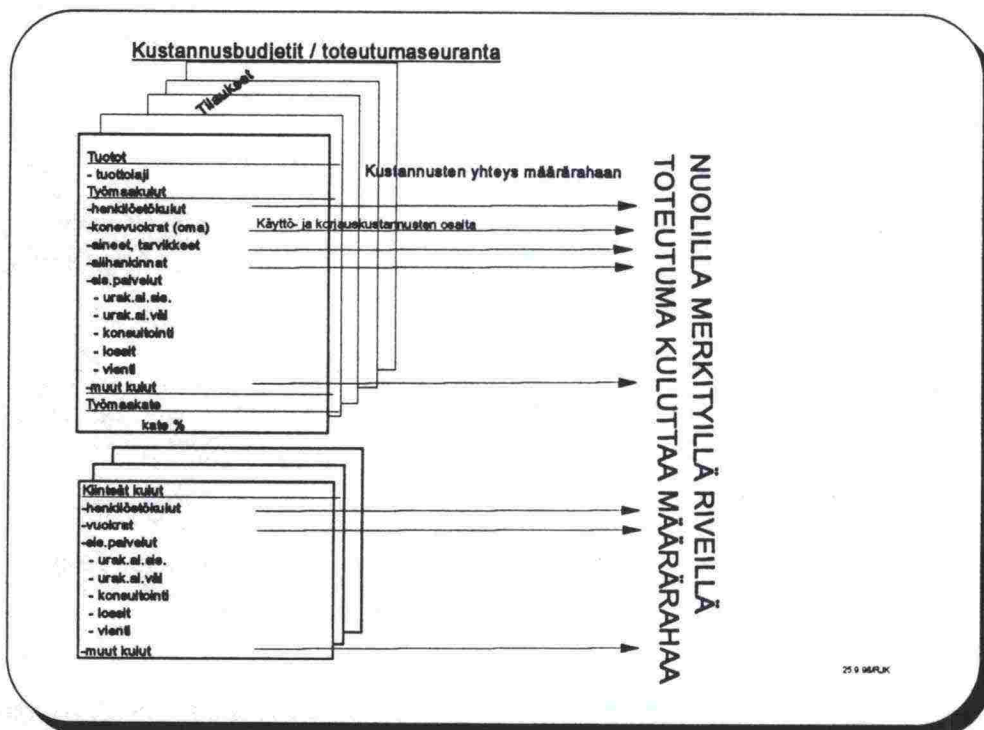
Sisäisen laskennan kassavirta

Sisäisen laskennan kassavirtabudjetti (liite 2.5) kertoo tulorahoituksen riittävyyttä kun pääoman sitoutuminen/vapautuminen taseesta on otettu huomioon tuloslaskelman rahoitustuloksen lisäksi.

1.3 Budjetointi ja määrärahan käyttö

Määrärahan käyttöä hallitsee tiepiireissä tiehallinto. Tuotannossa määrärahaseurantaa vastaa kustannusbudjettien seuranta. Kustannusbudjetit ovat yhtä sitovia kuin määräraha-kehys. Tuotannon kustannusbudjetit jakautuvat tilausten työkustannusten budjetteihin sekä kiinteiden kustannusten budjetteihin. Kiinteiden kustannusten budjetit lyödään lukkoon vuosibudjetissa. Tilausten (tuoteiden) kustannusbudjetit tehdään sitä mukaa kuin tiehallinto tekee tilauksia tuotannolta. Tilausten työkustannusbudjetti lisättyinä kiinteiden kustannusten osuudella ei saa ylittää tiehallinnon ostohintaa. Kiinteiden kustannusten budjetin ja tilausten työkustannusten budjettien summa on tuotannon määrärahan käyttövaltuutus. Kustannusbudjettien summaa ei saa ylittää. Kustannusbudjettien tiliryhmistä on selkeä yhteys määrärahaan, koska sisäiset ostot ja myynnit ovat omilla tiliryhmillään. Tuotanto seuraa budjettiensa toteutumista kuukausittain. Mikäli kulubudjettien alittumisen kautta jää määrärahaa sen käyttämisen ohjelmoi tiehallinto.

Ulkopuoleisille myytävien tuotteiden määrärahan käyttövaltuutus on maksimissaan sopimuksen tuottojen suuruinen osuus kiinteistä kuluista huomioiden ottaen.

Kuva 1-1: Budjetointi ja määrärahan käyttö

Tiepiirien väliset tai keskushallinnon ja tiepiirin väliset palvelujen ostot rahoitetaan myyntihintaa vastaavin määrärahasiirroin ostajalta myyjälle. Täten määräraha on käytettävissä siellä, missä määrärahameno toteutuu.

Tuotannon pääkonttorin osuus keskushallinnon ja palvelukeskusten kuluista merkitään laskennallisena eränä piirien tulosityksiköiden tuloslaskelmiin, mutta sillä ei ole piireissä määräraha vaikutusta.

1.4 Laskutus

1.4.1 Laskutus tiehallinnolle

Tienpitotuotteiden hankinta vuonna 1997 on ohjeistettu pääjohtajan kirjeellä 20.9.1996, jonka liitteenä olevan ohjeen periaatteet on hyväksytty laitoksen johtoryhmässä 12.9.1996.

Valmiuksien kehittämiseksi hankitaan kaikki tienpitotuotteet urakka-, palvelu- tai konsulttisopimuksin riippumatta siitä, kilpailutetaanko ne vai ei. Tuotantosopimuksista luovutaan.

Hankintakohteiden ja käytettävän hankintamuodon on vastattava mahdollisimman paljon kaavailtua tulevaa käytäntöä. Esim. hoidon alueurakoiden aluejaon on perusratkaisultaan vastattava sitä, mistä kilpailun avaaminen mahdollisesti vuonna 1998 alkaa.

Piirin tiehallinto ei pyydä tarjouksia tiemestaripiireiltä tai hankkeilta, vaan keskitetysti piirin tuotannolta. Sopimukset tulee kuitenkin tehdä niin, että urakkakohtainen seuranta ja valvonta on mahdollista.

Hankintaprosessin kaikki vaiheet - kohteiden muodostaminen, tarjouspyynnöt, sopimukset, katselmukset, laadun varmistus, työmaakokoukset, vastaanotto, dokumentointi, asiakaspalaute jne. - hoidetaan tiehallinnon kanssa neuvoteltavissa sopimuksissa samoin periaattein kuin jatkossa hoidetaan Tiehallinnon ja liikelaitoksen kanssa vastaavanlaisissa sopimuksissa.

Sopimukseen liittyvät talousseuraamusten ennakkomaksu-, maksuposti-, luovutukseen liittyvä loppulasku- jne. asiapaperit laaditaan kuten tullaan tekemään liikelaitoksessa ja vastaavat kirjaukset tehdään tuotannon talousjärjestelmään (Prosit). Tarkempi ohjeistus maksuehdoista on sopimusmalleissa ja kirjauksista Prosin ohjeistuksessa.

1.4.2 Tuotannon sisäinen laskutus

Tavoitteena tulisi olla mahdollisimman yksinkertainen järjestelmä, joka ei aiheuttaisi kohtuuttomasti työtä ja joka toisaalta kuitenkin edistäisi resurssien mahdollisimman tehokasta käyttöä.

Pääperiaatteena tulee olla, että sisäistä laskutusta käytetään vain, jos ostavalla yksiköllä on käytännössä vapaus valita sisäisen ja ulkoisen palvelun väliä. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että kaikesta hallinnollisten palveluiden laskuttamisesta on luovuttava.

LM:n mietintö korostaa ns. läpinäkyvyyssperiaatetta, jolla taataan se, ettei liiketoiminta-alueiden kesken tapahdu subventointia esim. suunnittelua subventoida urakoinnin kautta. Tämä tarkoittaa liiketoiminta-alueiden pitämistä erillään laskennallisesti mm. konsultointia koskevan laskennan pitämistä erillään urakoinnista.

Läpinäkyvyyssperiaatteen takia liiketoiminta-alueiden väliset palvelut laskutetaan. Jotta subventiota ei syntyisi, laskutushinnan on oltava täyskatteellinen kuitenkin siten, että se on enintään markkinahinta. Jos markkinahinta on alempi kuin konsultointityöstä tosi asiassa aiheutuvat kustannukset, tappio jää konsultoinnin liiketoiminta-alueelle eikä siirry urakointiin. Jos markkinahinta on korkeampi kuin työstä aiheutuvat kustannukset, myös voitto jää konsultointiin. Tulos jakaantuu siten oikein liiketoiminta-alueiden kesken. Markkinahinnan käyttäminen vaatii luonnollisesti sen, että ostajalla on käsitys markkinahinnasta eikä se saa perustua satunnaisiin tapahtumiin.

1.5 Yhteisten toimintojen käsittelyt

Muut yhteisten palvelujen ja toimintojen kulut jaetaan käyttäjille laskennallisina osuuksina toimintokohtaisina summina aiheuttamisperiaatteen mukaisesti, mutta ilman laskutusmenetelyä. Laskennallisten osuuksien määräytymisperiaatteet yhtenäistetään koko tuotannossa.

Liiketoiminta-alueelle/ tulosityksikölle asetettava tulosvaatimus muodostuu vieraan pääoman koroista, oman pääoman tuottovaatimuksesta ja yläpuolisten organisaatiotasojen aiheuttamista (kiinteistä) kuluista. Tässä keskitytään viimeksi mainitun tulosvaatimuserän laskennan määrittelyyn.

Tavoitteena on mahdollisimman yksinkertainen jakotapa, joka kuitenkin antaa suuruusluokaltaan oikeudenmukaisen tuloksen. Toteutumakirjaukset tehdään budjetoidun mukaisina eikä eroa budjetoituun myöhemminkään tasata. Vuoden 1997 laskennassa painoina käytetään liikevaihtoa ja henkilöstömäärää. Tässä ei oteta kantaa siihen, miten kiinteät kulut jaetaan liikelaitoksessa (vuonna 1998).

Laitoksen tuotannon taloushallinto selvittää toimintolaskennan tarjoamat mahdollisuudet tulevaisuutta varten.

Periaatetta kiinteiden kulujen painottamisesta kustannusrakenteeltaan erilaisten tuotteiden hinnoittelussa ei ole mietitty, koska se sisältyy tarjouslaskentaa suunnittelevan työryhmän tehtävään.

1.5.1 Pääkonttorin kiinteiden kulujen jakaminen liiketoiminta-alueille vuonna 1997.

Pääkonttorin toimintamalli organisoidaan uudelleen vuoden 1996 loppuun mennessä.

Tuotannon pääkonttorin kustannukset jaetaan liiketoiminta-alueille (urakointi, konsultointi, lautat ja lossit) markkaosuuksina, jotka määritetään painottamalla liikevaihtoa (50 %) ja henkilöstömäärää (50 %). Tämän lisäksi voidaan suorittaa herkkyystarkastelu painottamalla ensin liikevaihtoa (33 %) ja henkilöstömääriä (67 %) ja sitten päinvastoin. Jako-osuudet määritetään ja lisätään liiketoiminta-alueiden laskelmiin laitoksen tuotannon taloushallinnossa.

1.5.2 Liiketoiminta-alueiden kiinteiden kulujen jakaminen tiepiireihin

Kun pääkonttorin kiinteät kustannukset on jaettu liiketoiminta-alueille, ne jaetaan kunkin liiketoiminta-alueen osalta edelleen tiepiireille liiketoimintojen arvioitujen liikevaihtojen suhteessa.

Kehittämishankkeet on kuitenkin huomioitava erikseen piirin urakoinnin liikevaihdon arvioinnissa. Urakoinnin liikevaihtoa arviotaessa huomioidaan kehittämishankkeiden arvosta enintään 10 %. Jos kehittämishankkeet otettaisiin sellaisenaan mukaan urakoinnin liikevaihtoon, kyseistä kehittämishanketta tekevän piirin urakoinnille jaettaisiin hetkellisesti "liikaa" pääkonttoritason kiinteitä kuluja. Jako-osuudet määritetään laitoksen tuotannon taloushallinnossa.

1.5.3 Tiepiirien "harmaan alueen" käsittely

Piirissä voi olla ns. harmaa alue eli yksikkö tai toimintoja, joita ei vielä ole jaettu tiehallinnon tai tuotannon toiminnoiksi (ja kuluiksi). Tällaisten fyysisesti jakamattomaksi jäävien tiehallinnon ja tuotannon yhteisten toimintojen (esim. hallintopalvelut, atk, tarvikevarasto yms.) kustannukset kirjataan kokonaisuudessaan tiehallinnolle (TAHA:an).

Pääperiaatteena tiehallinnon ja tuotannon kulujen jakamisessa on se, että mitä ei ole erikseen osoitettu tuotannon toiminnoksi, on tiehallinnon kulua. Piirien toimintojen kustannusten jakamisesta tiehallinnon ja tuotannon kesken sovitaan laskennalliset osuudet. Laskennallisten osuuksien määrittelyssä käytetään kymmenen prosentin tarkkuutta (esim. 30 %, 40 %, 50 %).

Tuotannon osuus jaetaan liiketoiminta-alueille samalla periaatteella kuin pääkonttorin kiinteät kustannukset (eli liikevaihdon ja henkilöstön suhteessa). Kirjaukset TAHAan sekä urakoinnin ja konsultoinnin PROSITEihin tehdään kuukausittain suunnitellun (budjetoidun) kustannusjaon mukaisina. Toteutuneiden ja budjetoitujen kustannusten erotusta ei myöhemminkään enää tasata.

Kun "harmaan" alueen isäntänä on tiehallinto, voi lähinnä urakoinnin liiketoiminta-alueelle kohdistua kustannuksia, jotka olisi oikeudenmukaista jakaa eri liiketoiminta-alueiden kesken. Veloitustarpeista kannattaa tehdä kokonaislaskelma, jotta päästään yhteen kirjausriviin/ liiketoiminta-alue/kk.

1.6 Prosit Open järjestelmä ja talousohjaus

Prosit/Open -taloudenohjausjärjestelmä otetaan tuotantokäyttöön Tielaitoksen tuotannossa 1.1.1997 alkaen. Tuotanto käyttää ohjauksessaan ainoastaan Prosit/Open -järjestelmää. Järjestelmäuudistukseen liittyy keskeisesti myös sisäisen laskennan laskentamallien uusiutuminen ja liikekirjanpidon simulointi.

Prosit/Open -järjestelmässä on liiketoiminta-alueiden laskennat eriytetty ja laskentamallit on kehitetty eri liiketoiminta-alueilla erilaisiksi. Taloudenohjausjärjestelmässä on oma ympäristönsä (eli Prositit) eri liiketoiminta-alueille ja niiden sisällä omat käyttöympäristönsä alueellisille yksiköille.

Tässä esitettävät Prositin toteusratkaisut on esitetty periaatetasolla ja ovat alustavia. Ratkaisut tarkentuvat erikseen laadittaviin Prositin määrittelyasiakirjoihin ja yksityiskohtaisiin ohjeisiin.

1.6.1 Ulkoinen laskenta

Vuonna 1997 tuotannossa simuloidaan liikelaitoksen ulkoista kirjanpitoa niiltä osin kuin se virastomuodossa on mahdollista. Prositin ulkoinen laskenta on rakennettu liikelaitoskirjanpitoa silmällä pitäen. Tällöin liikelaitoskirjanpidon mukaiset raportit, kuten tuloslaskelmat ja taseet saadaan tuotettua suoraan Prositista. Myös keskeisimmät talouden tunnusluvut pyritään tuottamaan suoraan Prositista.

Sisäisestä eriytymisestä huolimatta Tielaitos on kirjanpidollisesti vielä yksi virasto. Virallinen ulkoinen laskenta on edelleen **hallinnollinen kirjanpito**, jota varten on tuotettava sen vaatimat tiedot. Prositin kirjataankin liikekirjanpidon tilin lisäksi hallinnollisen kirjanpitoon menevien tietojen osalta myös HKP-tili ja meno-/tulolaji viraston antamien ohjeiden mukaisesti. Hallinnollinen kirjanpito pyörii ensi vuonna TAHA:ssa, jonne tarvittavat tiedot viedään tiedostosiirtona Prositista. TAHA:aan ei viedä tuotannon sisäisen laskennan tietoja. Viralliset pää- ja päiväkirjat ajetaan edelleen TAHA:sta.

1.6.2 Pääkonttorin sisäinen laskenta

Tuotannon pääkonttorin sisäinen laskenta toteutetaan Prositin siten, että se on raportoitavissa osana tuotantoa. Pääkonttorin sisäisen laskennan kiinteiden kulujen vuosibudjetin toteutumista seurataan Prositissa huolimatta siitä, minkä järjestelmän kautta virallisen kirjanpidon mukaiset tapahtumat TAHA:aan ohjataan.

1.6.3 Ylempien organisaatiotasojen kiinteiden kulujen käsittely

Tiepiirin liketoiminta-alueen ja liiketoimintayksiköiden tuloslaskelmien toteutumisessa näkyvät niiden osuudet pääkonttorin kiinteistä kustannuksista budjetoidun mukaisesti. Samoin näkyvät tulosityksiköiden laskelmissa niiden osuudet tulosityksikköryhmien kiinteistä kuluista.

Millään organisaatiotasolla sen toteutuneita kiinteitä kustannuksia ei järjestelmässä vöyrytetä alemmille organisaatiotasolle, vaan ne käsitellään toteutumisessa budjetoidun mukaisina. Ao. osuudet budjetoidaan ja kirjataan yksiköille toteutumiseksi Prosiitiin tammikuussa koko vuodelle. Kirjaukset ovat kaksipuoleisia, jotta ne voidaan toteuttaa tarvittavat eliminoinnit raportoinnissa.

1.6.4 Tiehallinnon ja tuotannon yhteisten toimintojen kulujen käsittely

Yhteisten toimintojen käsittely eri järjestelmien välillä on seuraava. Perusperiaatteena on, että jakamattomiin toimintoihin liittyvät kustannukset kirjataan tiehallinnon reskontrien kautta TAHA:aan. Budjetointivaiheessa määritellään yhteiset jakamattomat toiminnot ja sovitaan keskinäiset kuluosuudet. Tuotanto huomioi oman osuutensa budjetissaan ja määrittelee niiden jakautumisen tuotannon sisällä liiketoiminta-alueille ja edelleen alimmille organisaatiotasolle. Kulut budjetoidaan Prosiitiin yhdelle sisäiselle tilille könttänä. Kuluosuudet kirjataan Prosiitiin toteutuneiksi budjetoidun mukaisesti. Tiehallinto seuraa näiden toimintojen kustannuksia TAHA:ssa ja vastaa kustannusbudjetissa pysymisestä.

1.6.5 Tiehallinnon laskutuksen käsittely

Laskutus tiehallinnolta käsitellään Prositissa kuten se olisi "oikea ulkoinen asiakas". Tiehallinnolle lähetettävät myyntilaskut kirjataan myyntireskonttaan omalla tositelajilla, jolla varmistetaan etteivät nämä sotkeudu aitoihin tuloihin. Koska tiehallinnon ja tuotannon välisessä laskutuksessa ei käsitellä rahaa, kuitataan laskut tietyin aikavälein reskontrasta "muka maksetuiksi".

1.6.6 Sisäinen laskutus tuotannon sisällä

Prositissa sisäiset laskut kirjataan suoraan Prosiitiin. Sisäisen laskutuksen kirjaukset on suunniteltu siten, että sisäiset tapahtumat eliminoiduvat raportoinnissa automaattisesti kullakin organisaatiotasolla.

1.6.7 Konsernin yhdistäminen

Koska eri liiketoiminta-alueiden laskenta on omissa Prositeissaan, on koko konsernia koskevien laskelmien tuottamiseksi tehtävä konsernin yhdistäminen. Konsernin yhdistäminen mahdollistaa myös eri liiketoiminta-alueiden tietojen raportoinnin rinnakkain yhdellä paperilla. Konsernin yhdistäminen on suunniteltu toteutettavaksi seuraavasti.

Pääkonttorin sisäinen laskenta sijoitetaan konsernilaskennan yhteyteen, jolloin liiketoiminta-alueiden tiedot siirretään konsernilaskentaan sovittavan

aikataulun ja erittelytarkkuuden mukaisesti. Tällöin saadaan tuloslaskelmat (sisäiset ja simuloituvat ulkoiset) konsernitasolla sekä liiketoiminta-alueittain eriteltynä halutulla erittelytarkkuudella. Tase rakennetaan ja täsmäytetään konsernitasolla. Pääkonttorilla on tuotannon taseen "runko" ja liiketoiminta-alueilta yhdistetään konserniin osataseiden erät.

1.6.8 Rahoitus

Rahoituksen osalta simuloidaan prositissa "oikeaa" kassaa. Viralliset kassat ovat laitostasolla, mutta Prosiitiin tehdään kaikista kassavaikutteisista kirjauksista ns. varjokassakirjaukset. Kassavaikutteiseksi kirjauksiksi katsotaan tällöin myös laskutus tiehallinnolta. Näin saadaan kokonaiskuva kassavarojen vaihteluista vuoden aikana varsinaista liikelaitostoimintaa varten. Prosiitia on mahdollista hyödyntää myös rahoitukseen liittyvässä raportoinnissa.

1.6.9 Raportointi määrärahojen siirtoa varten

Määrärahojen siirtoa varten tarvittavan raportoinnin lähtötiedot voitaneen tuottaa Prosiitin sisäisen laskituksen tapahtumista aina kun toisena osapuolena on tuotanto. Eri piirien tiehallinnon ja tuotannon välillä toteutustapa on vielä ratkaisematta. Piiri yhteensä on raportoitava yhdistämällä eri liiketoiminta-alueiden raportit muilla välineillä.

1.6.10 Erityislaskennat

Prosiitiin rakennetaan liittymät erityislaskentaa suorittaviin järjestelmiin. Tällaisia ovat palkanlaskenta- ja matkalaskujärjestelmät, tekuksen vaihto-omaisuusjärjestelmä ja materiaalipankki. Näistä järjestelmistä tuodaan toteutumatieta Prosiitiin.

Nykyisten konepankki- ja kiinteistölaskentajärjestelmien toiminta tuotannon osalta lakkaa vuoden 1997 alusta. Näistä käyttöomaisuuskirjanpidon osuus siirtyy Prosiitin käyttöomaisuuskirjanpitojärjestelmän hoidettavaksi ja käyttö- ja kustannusseuranta toteutetaan Prosiitin sisäisessä laskennassa.

1.7 Arvonlisävero

Tienpito-ohjelma sekä budjetit ja taseet eivät sisällä arvonlisäveroa. Arvonlisäverosta on annettu 8.2.1994 erillinen ohje (1956/93/20/TIEL) kirjeellä 94/20/Yh-76.

1.8 Tulospalkkiojärjestelmä

Vuoden 1997 tulospalkkiojärjestelmä on yhdenmukainen vuoden 1996 tulospalkkiomallin kanssa (Yhtymähallinnon kirje 12.10.1995, 95/20/Yh-349). Tulosityksiköitä vuoden 1997 tulospalkkiojärjestelmässä ovat tiepiirien tiehallinto- ja tuotanto-organisaatiot, keskushallinto ja palvelukeskukset. Tuotannon tulospalkkioiden maksamisen edellytyksenä on toiminnan

tulostavoitteen saavuttaminen. Yhtymähallinto ohjeistaa erikseen vuoden 1997 tulospalkkiojärjestelmän marraskuun loppuun mennessä.

Tulostavoitteiden lähtökohtana ovat laitoksen tavoitteet. Tiepiirien tihallintojen ja tiepiirien tuotantojen tulostavoitteet määritetään tielaitoksen sisäisillä tulosopimuksilla. Tulosjohtamisen tavoitteena on palkitseminen poikkeuksellisen hyvin tehdystä työstä, ei normaalista työpanoksesta.

Tulospisteiden laskennassa noudatetaan yhteisiä periaatteita. Mittareiden ja mittaustapojen tulee olla samat eri tihallintoyksiköissä ja tuloksien summattavissa laitostasolla. Lisäksi tavoitteiden pisteytyksen ja painotuksen tulee olla riittävän yhdenmukainen.

Pisteytys lasketaan kaikkien tavoitteiden osalta täysinä pisteinä pyöristämällä pistemäärä alempaan kokonaislukuun poistamalla desimaalit. Summattuvien tavoitteiden osatavoitteet voidaan kuitenkin laskea interpoloimalla väliarvot yhden desimaalin tarkkuudella. Tulosityksikön yhteenlasketut tulospisteet esitetään yhden desimaalin tarkkuudella.

2. URAKOINNIN TULOSSOPIMUS

2.1 Strategia

Urakoinnin perusstrategia on määritelty liikelaitoksen rakennetta ja johtamista käsitelleessä workshopissa. Perusstrategian kulmakivinä on kehittää markkinoita management-urakoita varten sekä tehostaa toimintaa erityisesti suoritusvastuu-urakoita varten. Strategioita täsmennetään urakoinnin osalta urakoinnin liiketoimintasuunnitelmassa, joka valmistuu vuoden 1996 loppuun mennessä. Strategian täsmennystä valmistelee URALI-työryhmä.

2.2 Tulostavoitteet

Vuoden 1997 urakoinnin tulostavoitteet on johdettu urakoinnin perusstrategioista. Urakoinnin tulostavoitteet kohdistuvat eri osa-alueille seuraavasti:

Talous (40%)

- Tulostavoite: Kannattavuus
- Mittarit: Toiminnan tulos tiepiirin urakoinnilla = 5,0 %
Sidotun pääoman kiertonopeus tiepiirin urakoinnilla = 3,5

Tavoitteella ohjataan toimimiseen liiketoiminnallisten periaatteiden mukaan. Tiepiirin liiketoimintayksiköiden tavoitteet asetetaan siten, että tiepiirin urakoinnin tulostavoite toteutuu.

Sisäinen tehokkuus (20%)

- Tulostavoite: Resurssien käyttö
- Mittarit: Kaluston käyttöaste
Tiepiirien välinen osto ja myynti

Tavoitteella ohjataan resurssien käytön tehostamiseen. Kannattavuustavoite ohjaa jo resurssit tuottavaan käyttöön. Tavoitteella aktivoidaan hankkimaan resursseille lisää töitä laitoksen sisältä tai ulkoa. Tavoite kannustaa samalla rikkomaan tiepiirin sisäisiä ja tiepiirien välisiä reviiriaitoja.

Kaluston käyttöaste lasketaan raskaille kuorma-autoille ja tiehöylille erikseen. Kuorma-autoilla ja höylillä 155h/kk vastaa 100% käyttöastetta. Kuorma-autojen käyttöastetta laskettaessa jakajana käytetään vuoden alussa ollutta, jatkuvasti käytössä olevaa automäärää. Tällä tavalla eliminoidaan pois turha spekulointi poistettujen autojen käytön osalta. Käyttöastetta laskettaessa ei oteta huomioon jo käytöstä poistettua kalustoa, joita käytetään vara- tms. kalustona ja niitä käytetään vain tilapäisesti. Tiehöyliä osalta tehdään vastaavasti. Mikäli vuoden alusta kuitenkin tiedetään, että tiehöyliä en määrä vuoden 1997 putoaa oleellisesti, voidaan käyttöaste laskea siten, että käytetyt tunnit kuukausittain jaetaan ao. kuukauden käytössä olevalla höylämäärällä.

Tiepiirien välisen oston ja myynnin tavoite asetetaan markkoissa.

Asiakas (20%)

- Tulostavoite: Asiakastytyväisyys
- Mittari: Asiakastytyväisyysmittaus

Tavoitteella ohjataan asiakastytyväisyyden aikaansaamiseen. Asiakastytyväisyysmittauksessa selvitetään sopimusten kaikenpuolinen täyttyminen ja tuotannon muita valmiuksia asiakkaan näkökulmasta. Mittauksen suunnittelee valtakunnallinen markkinointitiimi ja se tehdään samansisältöisenä jokaisen tiepiirin urakoinnissa v. 1997 aikana.

Luovuus ja oppiminen (20%)

- Tulostavoite: Kyvykkyys
- Mittari: Osaaminen vrt. kysyntä

Tavoitteella ohjataan henkilöstön kyvykkyuden kehittämiseen tulevaisuuden haasteita ja kysyntää vastaavaksi. Osaamisen nykytila selvitetään ja verrataan laadittavaan kyvykkyysstrategiaan. Tämän perusteella laaditaan suunnitelma ja aloitetaan toteuttaminen henkilöstön osaamisen parantamiseksi.

- Tulostavoite: Työkulttuuri
- Mittari: Työkulttuurimittaus

Tavoitteella ohjataan työkulttuurin muutokseen. Työkulttuurimittauksella selvitetään työilmaston, henkilöstön asenteiden, johtamisen ja uusien toimintatapojen kehittymistä. Työkulttuurimittaus tehdään saman sisältöisenä jokaisen tiepiirin urakoinnissa v. 1997 aikana.

2.3 Tulosbudjetti

Talousohjauksen näkökulmasta urakoinnissa on v. 1997 seuraavat tasot:

- tuotantoyksikkö (nykyiset TMP:t ja hankkeet), joka toteuttaa yhtä tai useampaa sopimusta
- paikallisyksikkötaso (nykyiset tuotantoalueet) tai vastaava liiketoimintayksikkö eli esim tiemerkitä- tai päällystysyksikkö
- tiepiirin urakointiyksikkö
- urakointiliiketoiminta-alue
- laitostason tuotanto

Koko talousohjausprosessia urakoinnin osalta on hahmotettu liitteessä (2.9.).

Tiepiirien urakoinnin ja paikallisyksiköiden tulosbudjetti koostuu

- tuloslaskelmasta,
- sidotusta pääomasta,
- käyttöomaisuuden hallintalaskelmasta,
- kassavirtalaskelmasta,
- investointiluettelosta sekä
- budjettianalysistä

2.3.1 Tuloslaskelma

Tiepiirien urakoinnin ja paikallisyksiköiden tai vastaavien liiketoimintayksiköiden vuosibudjetit tehdään kuukausijaolle lukuunottamatta ensimmäistä neljänneistä.

Tuotannon pääkonttorin kulut katetaan tuotannon tuotoilla ja kohdistetaan myös kuluina liiketoiminta-alueille. Tuloslaskelmassa keskushallinnon osuus kuluista esitetään toiminnan tuloksen jälkeen. Tästä seuraa, että tiepiirin urakoinnin toiminnan tulos-% on suurempi kuin koko laitoksen. Toisaalta tiepiirin urakoinnin toiminnan tulos on tällä menettelyllä sisällöltään sama kuin vuonna 1996. Laitostason yhteenvedossa keskushallinnon kulut ovat kiinteissä kuluissa ja siten ennen toiminnan tulosta.

Tiepiirin urakoinnin kiinteät kulut koostuvat piirin urakoinnin osuudesta ns. harmaan alueen kustannuksista (hallintopalvelut jne.) sekä urakoinnin omista kiinteistä kustannuksista (johto, esikunta). Urakoinnin kiinteät kulut jaetaan liiketoimintayksiköille ja KV-urakoinna projektiorganisaatiolla toteutettaville kehittämishankkeille liikevaihtoa ja henkilöstömäärää suhteessa 50/50 painottaen. Kehittämishankkeilla huomioidaan liikevaihdosta vain 10%. Liiketoimintayksiköiden toiminnan tuloksen jälkeen esitetään osuus keskushallinnon ja tiepiirin urakoinnin kiinteistä, jotka liiketoimintayksikön tulee tuloksellaan kattaa. Tilikauden tulos paljastaa kykeneekö liiketoimintayksikkö huolehtimaan oman osuutensa koko tuotannon tuloksesta.

Sisäisestä laskutuksesta aiemmin sovittujen pelisääntöjen mukaisesti kiinteitä kuluja jaetaan sellaisille liiketoimintayksiköille, jotka tekevät pääasiassa liiketoimintaa urakoinnin sisällä vain sille liikevaihdolle ja sen suhteen laskeutulle henkilöstömäärälle, jonka liiketoimintayksiköt hankkivat piirin urakoinnin liiketoiminta-alueen ulkopuolelta (tiehallinto, piirin muut liiketoiminta-alueet, muut tiepiirit, laitoksen ulkopuoliset asiakkaat). Niiltä osin, kun ko. liiketoimintayksiköt käyvät vain sisäistä kauppaa, niille ei vyörytetä kiinteitä kuluja. Tiepiirien tuotannon esikunta tai vastava laskee liiketoimintayksiköille tiepiirin urakoinnin kiinteiden kustannusten osuuden.

Tiepiirin urakoinnin toiminnan tuloksen jälkeen tulosta rasietaan tuloslaskelmassa keskushallinnon osuudella.

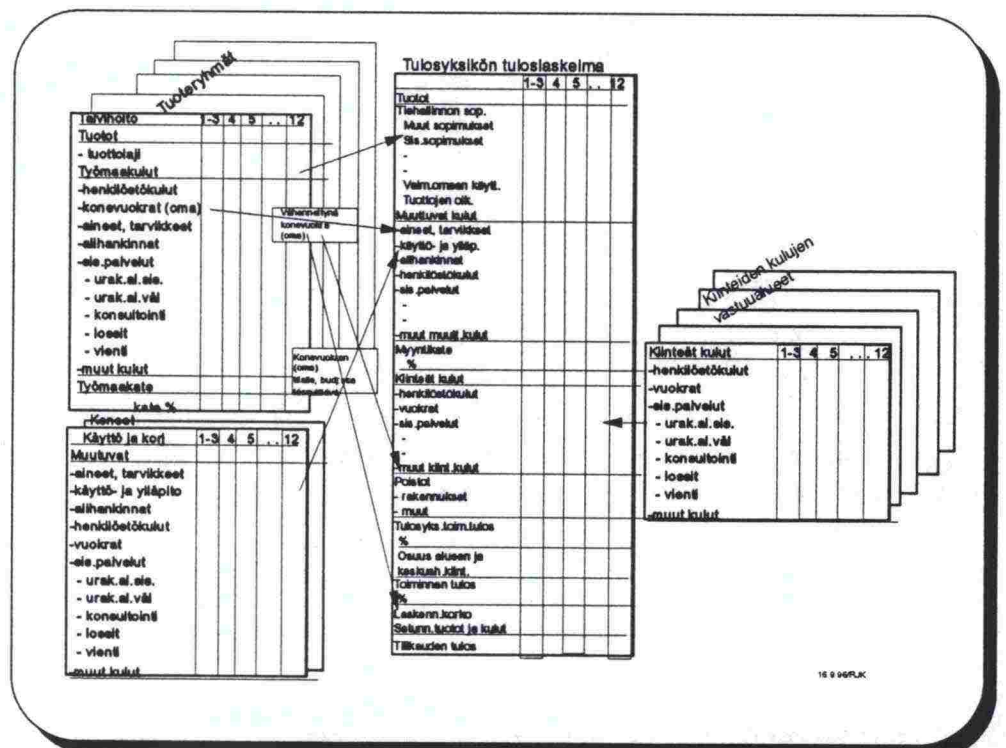
Paikallisyksikön tai vastaavien liiketoimintayksikön vuosibudjetin laadintaperusteena on

- nykyinen tilauskanta
- arvio tiehallinnolta saatavista tuotoista
- arvio nettobudjetoinnilla saatavista tuotoista.

Vuosibudjetit ovat luonteeltaan myyntibudjetteja ja ne laaditaan tuoteryhmittäin ja vasta niistä muodostetaan liiketoimintayksikön tuloslaskelma. Budjetit viedään Prosittiin sekä tuoteryhmäkohtaisesti että liiketoimintayksikkökohtaisesti. Tuotannon tuoteryhmittelyä käytetään tiehallinnon tuoteryhmittelyssä olevaa tuotejakoa (talvihoito, rakenteiden hoito (kts liite 2.8) Tuoteryhmäbudjetit voidaan laatia hoitourakoiden osalta seuraavasti:

Paikallisyksikkö laatii kulupohjaiset budjetit alueurakoittain ja pohtii henkilöstön ja oman kaluston osalta alueurakan vaatima kapasiteetti koko TMP:n kapasiteettiin verrattuna. (Tarvitaanko koko kapasiteetti eli 100 % vai jotain muuta esim 80%) Kapasiteettiä asetetaan reunaehtonsa myös tiehallinnon tilausvara eli saatavat tuotot. Jos ja kun alueurakoihin ei voida sitouttaa koko TMP:n kapasiteettiä, antaa tarkastelu impulssin talous- ja toiminnan suunnittelijoille siihen, kuinka paljon resursseja ja kalustoa täytyy saada myytyä muihin tiehallinnon tuotteisiin tai nettobudjetointeihin. Lopuksi hoitourakoiden kulubudjetit tulee jakaa tuotannon tuoteryhmittäin. Tuotannon tuoteryhmäkohtaista kulujakaumaa arvioitaessa kannattaa käyttää hyväksi laskentajärjestelmän antamaa toteutumatieta.

Tuoteryhmittäin tehdyt budjetit siirretään lopuksi paikallisyksikön tuloslaskelmaksi (kuva 2-1.). Liiketoimintayksikön tuloslaskelmamalli on liitteessä 2.1.

Kuva 2-2: Tulosyksikön tuloslaskelma ja osabudjetteja.

Tuottojen jaksottaminen kuukausille tehdään hoidon alueurakoiden osalta muuttuvien kulujen kertymisen perusteella. Kulujen jaksottamisen periaatteet ovat ennestään tuttuja. Perustienpidon peruskorjaus- ja suurienhankkeiden, uudelleen päällystämisen sekä muiden vastaavien urakoiden tuloutus tehdään valmiusasteen perusteella. Keskeneräisistä töistä tulee laatia inventaariluettelo, jonka malli on liitteenä 2.7 (taulukko + filosofia). Sopimushinnan jaksottamisessa tulee kokonaishinnasta ensin vähentää varovaisuussäännön edellyttämä riski, jolloin vältytään tulevaisuudessa tappion tulouttamiselta mahdollisten riskien toteutuessa.

Muuttuvien ja kiinteiden kulujen määräytymisperiaate on se, että tienpidon tuotteille eli laskutettaville töille kohdistettavat kulut ovat muuttuvia kuluja. Työntekijäpalkat henkilösivukuluineen (hsk) ovat muuttuvia kuluja siltä osin, kun ne kohdistetaan tienpidon tuotteille. Kiinteisiin kuluihin kirjataan mm. koulutusajan palkka henkilösivukuluineen ja odotusajan palkat. Odotusajaksi ei katsota tuotteeseen hinnoiteltua varallaoloa esim. talvihoidossa.

Seuraava lista on tehty helpottamaan kiinteiden ja muuttuvien kulujen määrittelyä. Kiinteitä kuluja ovat:

- Urakointiin kohdistuva osuus yhteisistä palveluista
- Tiepiirin urakoinnin johtamiseen ja esikunnan toimintoihin liittyvät kulut
- Liiketoimintayksikön johtamiseen, toiminnan suunnitteluun sekä niitä tukeviin toimistopalveluihin yms. liittyvät kulut (sisältö sama kuin vuonna 1996)
- Tutkimus ja kehitys
- Tarjoustoiminta
- Markkinointi
- Koulutus
- Omien kiinteistöjen käyttö- ja ylläpitokulut
- Tiehallinnolta vuokratut kiinteistöt sekä niihin liittyvät käyttö- ja ylläpitokulut
- Laitteistovuokrat
- Puhelin- ja tietoliikennekulut

Muuttuvia kustannuksia ovat kaikki tienpidon tuotteille yksiselitteisesti suoraan kohdistettavissa olevat kustannukset. Muutamista tulkinnallisista tapauksista poimitaan seuraavat. Muuttuvia kuluja ovat

- rakennushankkeiden työmaapäälliköt/hankevetäjät sekä toimistokulut
- ulkopuoliset työmaatilavuokrat

Muut henkilöstökulut kohdistetaan muihin muuttuviin kuluihin.

Uudessa laskentajärjestelmässä ei kohdisteta toteutuneita palkkoja töille. Sen sijaan käytetään työtuntiveloitusta, joka on hinnoiteltu

standardikustannuksin. Työtuntiveloitus sisältää palkan ja henkilösivukuluisän, jolla katetaan seuraavat kulut:

- sos.maksut (sotu, tapaturma- ja työttömyysvakuutusm. yms.)
- loma-ajan palkka (työntekijöiden osalta, toimihenkilöiden osalta myös loma-ajalta tehdään tunti-ilmoitus)
- TUPA-varaus
- lomaraha
- sairausajan palkka vähennettynä KELA-korvauksilla
- muiden palkallisten poissaolojen palkka (ei koulutusajalta)

Henkilösivukuluisällä niiden kattamat kulut saadaan kohdistettua laskenta-kohteille ja jaksotettua eri laskentakausille.

Toimihenkilöiden palkkaveloitukset eivät sisällä loma-ajan palkkoja ja lomarahoja, vaan ne ovat kiinteissä kuluissa.

Materiaalihallinnon kulut, kuten ostot, ovat kiinteitä kuluja.

Liiketoimintayksiköiden ohjauksessa toimivia tuotantoyksiköitä, jotka toteuttavat asiakkaiden sopimuksia, ohjataan kustannusbudjetein. Liiketoimintayksiköiden vuosibudjettien ja sopimusten kustannusbudjettien välillä ei ole muuta yhteyttä, kuin budjetin laadintahetkellä olevien voimassa olevien sopimusten osalta, jotka käytetään hyväksi "varman tietona". Sen sijaan raportoinnissa työmaiden toteutuma- ja ennustetiedot palvelevat suoraan liiketoimintayksiköiden talousohjausta. Raportointi ohjeistetaan erikseen. Kustannusbudjetit laaditaan sopimuksittain eikä v. 1997 ole enää olemassa TMP:n vuosikehyksiä. Kustannusbudjetit saavat kustannuskattonsa tarjouslaskennasta. Sopimuksen hinnalla tulee kattaa kaikki urakointiliiketoimintaluheen kiinteät kulut (tiepiirin urakointi + liiketoimintayksikkö), osuudet keskushallinnon kiinteistä kuluista, vieraan pääoman korot, oman pääoman tuototavoitteen sekä työkustannukset. Kustannusbudjetti on maksimissaan laskennassa käytetyn työkustannuksen suuruinen. Kustannusbudjetit pohjautuvat lopulliseen työsuunnitelmaan. Budjetti tulee eritellä myös seuraavalle jaolle:

- Henkilöstökulut (sis. palkat, työnantajamaksut ja varaukset)
- Konevuokra (omakalusto)
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat
- Alihankinnat
- Sisäiset palvelut:
 - tiepiirin urakoinnin sisäiset
 - tiepiirien urakoinnin väliset
 - konsulttitoiminnalle
 - lossitoiminnalle
 - vienti- ja erikoispalvelut
- Muut muuttuvat kulut (sis. mm. muut henkilöstökulut)

Tarjoustoimintaa kehitetään siten, että ATK-pohjainen järjestelmä on Tielaitoksessa käytössä viimeistään kesällä- 97.

2.3.2 Urakoinnin sidottu pääoma

Urakointiliiketoiminta-alueille ei viedä omaa pääomaa ja pitkäaikaisia velkoja, vaan sidottu pääoma, joka on taseen vastaavaa puoli vähennettynä lyhytaikaisilla veloilla. Käyttö- ja vaihto-omaisuuden arvostus on kuvattu luvussa 1.2.3. Tiepiirin urakoinnin ja liiketoimintayksiköiden sidotun pääoman rakenne on kuvattu liitteessä 2.3.

Osatuloutuksesta johtuen vaihto-omaisuus erissä on aikaisempaan seuraavia muutoksia. Keskeneneräistä tuotantoa ei ole. Saamisten siirtyvissä erissä on osatuloutetut projektit tai jos hoitotuoteiden maksupostit kuukausittain eivät täsmää kulukertymää.

Mahdolliset laskutyöt urakoinnissa kirjataan suoraan tuotoiksi tuloslaskelmaan.

Lyhytaikaisten velkojen käsittely on kuvattu luvussa 1.2.3

Laskennallinen korko sidotulle pääomalle on 6 %.

2.3.3 Käyttöomaisuuden hallintalaskelma

Käyttöomaisuuden hallintalaskelman liitteeksi lisätään luettelo käyttöomaisuusinvestoinneista omaisuusryhmittäin johdon käyttöomaisuusstrategian suunnittelun tueksi.

2.3.4 Kassavirtalaskelma

Kassavirtalaskennalla on tarkoitus antaa tietoa tulo-rahoituksen määrästä ja sen riittävydestä. Pelkkä kannattavuus ei riitä kuvaamaan rahoituksen riittävyttä. Kassavirtalaskelmaa käytetään arvioimaan rahoituksellisia toimintaedellytyksiä. Kassavirtalaskelma on kuvattu liitteessä 2.5. Laskennallinen korko lasketaan sidotulle pääomalle. Negatiivinen kassavirta kuvaa tilannetta, jolloin investoinnit joudutaan rahoittamaan ainakin osittain pitkäaikaisella vieraalla pääomalla.

2.3.5 Investointiluettelo

Investointiluetteloon kirjataan piirin urakoinnin kaluston hankintasuunnitelma vuodelle 1997. Malli on liitteessä 2.6.

2.3.6 Budjettianalyysi

Budjettianalyysissä kerrotaan keskeiset taloustavoitteeseen vaikuttavat tekijät. Budjettianalyysi voidaan jakaa kolmeen väliotsakkeeseen,

- myyntibudjettiin,
- toiminnan tulokseen ja

- sidottuun pääomaan.

Myyntibudjetin osalta kommentoidaan mm. toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia sekä tuottojen lähteitä.

Toiminnan tuloksen osalta kommentoidaan kulupuolella tapahtuneita muutoksia sekä niitä toimenpiteitä, joita tulee tehdä toiminnan tulos% saavuttamiseksi.

Sidotun pääoman osalta kommentoidaan sidotun pääoman kiertonopeutta sekä SPO:n tuottoa sekä käyttöomaisuudessa tapahtuvia muutoksia budjetivuoden aikana.

2.3.7 Tiepiirin urakoinnissa tehtävät toimenpiteet

Tiepiirin urakointi summaa ja eliminoi liiketoimintayksiköiden tuloslaskelmat, sidotut pääomat ja muut laskelmat sekä varmistaa kulurakenteiden ja omaisuusserien oikeellisuuden. Tiepiirin urakointi lisää laskelmiin omat kiinteät kulusensa ja varmistuu tiepiirin urakoinnin talouttakoskevien tulostavoitteiden täyttymisestä. Tielaitoksen keskushallinto tekee tulossopimuksen tiepiirin urakoinnin kanssa.

Urakointiliiketoiminta-alue yhteensä kootaan keskushallinnon tuotannon taloushallinnossa.

2.4 Urakoinnin sisäinen laskutus

2.4.1 Tiepiirien urakointien välinen laskutus

Kaupankäynti tapahtuu markkinahintaan tai muuhun konsernin määrittelemään hintaan. Tämä on perusteltua siksi, että tiepiirin urakoinnilla on itsenäiset tulostavoitteet, eikä ole järkevää, että toisen tiepiirin urakointi saavuttaa tulostavoitteensa toisen kustannuksella.

2.4.2 Tiepiirien urakoinnin sisällä tapahtuva kaupankäynti

Tiepiirin urakoinnin tukiyksikkö(t) ei laskuta järjestämistään tukipalveluista.

Kaupankäynti eri liiketoimintayksiköiden välillä tapahtuu sisäisen laskutuksen avulla. Laskutushintana on liiketoimintayksiköille aiheutuneet välittömät työ- ja materiaalikustannukset sekä osuus liiketoimintayksikön omista kiinteistä kustannuksista. Näin liiketoimintayksikön kannattaa tarjota ylimääräistä kapasiteettia toiselle liiketoimintayksikölle, koska se saa katettua osan kiinteistä kuluistaan ja esim. palkoista. Toisen liiketoimintayksikön kannattaa hankkia palvelu, jos se jää alle markkinahinnan.

2.4.3 Liiketoimintayksikön sisällä tapahtuva kaupankäynti

Liiketoimintayksikön sisälläkin joku kustannuspaikka voi tehdä töitä toiselle kustannuspaikalle. Tällöin ei kannata pyörittää sisäistä laskutusta, vaan järkevintä on kohdistaa (=koodata) työstä aiheutuneet välittömät työ- ja materiaalikustannukset suoraan erikseen perustettavalle tuotteelle, joka on sekä työtä tekevän, että teettävän kustannuspaikan ohjattavissa.

2.4.4 Sopimusten laskutus

Tiehallinto kehittää yhtenäisiä urakka-asiakirjoja. Liiketoimintayksikön tulee varmistaa, että tilaajan kanssa sovitaan sopimukseen liittyvistä maksuehdoista kuten ennakkomaksut, maksupositit, luovutukseen liittyvä loppulaskutus, yksikköhintaurakoiden laskutusperusteet.

2.5 Prosit/Open - järjestelmä ja tulosohtaus

Sisäisessä laskennassa tulosyksikkölaskennan lisäksi keskeistä on sopimusten, tuotteiden ja töiden kannattavuus- ja kustannuslaskenta. Urakoinnissa keskeisimmät laskennan seurantakohteet ovat työ, tuote, sopimus, asiakas, tuoteryhmä ja littera. Näistä työ on alin seurantataso, jolle kaikki kulut ja tuotot kirjataan. Kaikki kustannukset kirjataan töille, myös kiinteät kustannukset. Urakoinnin laskentamallia on kuvattu tarkemmin asiakirjassa Urakoinnin talusohjaus; Prosit/Open -järjestelmä ohjausvälineenä.

2.5.1 Tulosbudjetit, tuloslaskelma ja sidottu pääoma

Prosit/Open -järjestelmään viedään paikallisyksiköiden ja urakointialueiden tulosbudjetit tuloslaskelman erittelytarkkuudella kuukausille jaksotettuina. Budjetit viedään Lotus-tilukosta tiedostosiirtona. Raportointia varten Prosiin viedään tarvittavat tuottojen ja kulujen jaksotuskirjaukset ja vuosibudjetin ennusteet. Tällöin yksiköiden tuloslaskelmat ja sidotun pääoman laskelmat saadaan tuotettua suoraan Prosit/Open -järjestelmästä. Myös näihin perustuvat talouden tunnusluvut pyritään tuottamaan suoraan Prositista.

Tuoteryhmäkohtainen vuosibudjetti viedään paikkallisyksikkötasolla Prosiin Lotus-tilukkolaskentaohjelmasta tiedostosiirtona. Tuoteryhmittäinen vuosibudjetti laaditaan siten, että Prosiin perustetaan jokaista tuoteryhmää kohden yksi ns. budjettityö, joka liitetään paikkallisyksikön kustannuspaikkaan. Budjettityö perustetaan myös kiinteille kustannuksille.

Koneet ja kalusto sekä kiinteistöt sijoitetaan Prositissa paikkallisyksikkötasolle omiksi kustannuspaikoikseen, jolloin ne näkyvät paikkallisyksikön sidotussa pääomassa. Näistä ei tehdä tuoteryhmäkohtaista vuosibudjettia. Tuoteryhmäkohtaista vuosibudjettia laadittaessa on kuitenkin tarkistettava, että niiden sisältämät konevuokrat ja sisäiset työmaavuokrat kattavat kaikki koneiden ja kaluston sekä kiinteistöjen vuosibudjettiin sisältyvät kustannukset. Tuoteryhmäkohtaisten vuosibudjettien ja yksiköiden vuosibudjettien tulee päätyä samaan loppusummaan.

Liiketoiminta-alueetasolla tuoteryhmäraportointi toteutetaan konsernilaskennassa, jossa se on mahdollista yksinkertaisemmin toteuttaa.

2.5.2 Töiden kustannusbudjetit ja kustannusseuranta

Karkealla tilijaottelulla laaditut töiden kustannusbudjetit tuodaan Prosiitiin joko Ressusta tai Lotus-tilulaskentaohjelmistosta tiedostosiirtona. Kaikki kustannukset ja tuotot kirjataan töille, jolloin töiden kustannusseuranta ja raportointi ja ennustaminen on haluttaessa mahdollista hoitaa pelkästään Prositin avulla.

Työnsuunnittelun työkaluohjelmistona toimii Ressu-järjestelmä, jonne toteumatiedot siirretään Prositista viikkotarkkuudella. Töiden kustannusseuranta, ennustaminen ja raportointi on tällöin mahdollista toteuttaa Ressusta.

Työnsuunnittelussa tarvittavat suoritustiedot syötetään ensi vuonna suoraan Ressuun.

Töiden ennusteet tuodaan Prosiitiin Ressusta tai Lotus-tilulaskentaohjelmistosta. Töitä ennustetaan sekä vuoden loppuun, että työn loppuun.

2.5.3 Muuttuvat ja kiinteät kustannukset

Sisäisessä tuloslaskelmassa kulut jaetaan muuttuviin ja kiinteisiin. Tämä erittely tehdään Prositissa töiden avulla. Työ määritellään järjestelmään perustettaessa joko muuttuvaksi tai kiinteäksi. Tämän jälkeen kuluja ei tarvitse erikseen enää määritellä muuttuviksi tai kiinteiksi, vaan kaikki muuttuville (=laskutettaville) töille kohdistuneet kustannukset ovat muuttuvia.

2.5.4 Koneiden käyttö- ja kustannusseuranta

Prositin sisäiseen laskentaan on toteutettu esinekohtainen käyttö- ja kustannusseuranta. Järjestelmästä saadaan raportoitua kustannukset esinekohtaisesti sekä toiminnoittain (korjaus, huolto, polttoaineet jne.).

Esinekohtaisen käyttö- ja kustannusseurannan piirissä olevat koneet ja laitteet on hinnoiteltu esinekohtaisesti. Konetyöilmoituksilla koneiden käyttö kohdistetaan töille sisäisinä konevuokrina, jotka sisältävät sekä käyttö- että pääomavuokran.

2.5.5 Kiinteistöjen kustannusseuranta

Kiinteistöt käsitellään Prositissa koneiden tapaan esineinä, joilla on esinenumero. Kustannukset kohdistetaan järjestelmässä esineelle ja toiminnolle, jolloin raportointi voidaan tehdä kiinteistö- ja toimintokohtaisesti.

2.5.6 Sisäinen laskutus

Sisäiset laskut urakointialueen sisällä kirjataan sekä menoksi että tuotoksi samalla tositteella. Samaa tositetta käyttäen tosite on ei hyväksytyssä

tilassa kunnes vastapuoli on täydentänyt tosittteen ja hyväksynyt sen. Kirjanpitokautta ei voida sulkea, mikäli tositteita on ei hyväksytyssä tilassa, jolloin laskut eivät voi jäädä järjestelmään roikkumaan eikä myöskään näkyä raporteissa toteutumina vain toisella osapuolella.

Sisäiset laskut urakointialueiden välillä ja muiden liiketoiminta-alueiden välillä kirjataan välitilin kautta. Välitililtä nähdään tällöin onko kuittaamattomia laskuja ja vastapuolikoodien avulla välitililtä voidaan raportoida ketkä ovat jättäneet menokirjaukset kirjaamatta.

2.5.7 Erityislaskennat

Palkanlaskenta- ja matkalaskujärjestelmistä tuodaan toteutumätiedot pääsääntöisesti vain ns. "ulkoista laskentaa" varten kustannuspaikkatasolle.

Tekuksesta ja materiaalipankista kohdistetaan materiaalien käyttö töille.

2.6 Raportointi ja ohjaus

Urakointi raportoi ensimmäisen kerran maaliskuun lopun poikkileikkaustilanteessa. Sen jälkeen raportointi tehdään kuukausittain. Kuukausiraportoinnin merkitys talousohjauksessa tulee korostumaan. Prositin myötä raporttien tekninen tuottaminen ja kokoaminen tulevat helpottumaan. Sopimuksista ja liiketoimintayksiköistä vastuullisten henkilöiden henkilökohtaisesti tekemää ennustetta ei kuitenkaan mikään järjestelmä korvaa. Ennusteiden merkitys tulee korostumaan. Kuukausiraportoinnissa keskitytään kuukausittaisten muutoksien syihin, niiden analysointeihin sekä ennusteisiin. Kuukausiraportit palvelevat kaikkia ohjauksessa mukana olevia tahoja, ei siis pelkästään tuotannon ylintäjohtoa. Operatiivista toimintaa koskevat korjaavat ja ohjaavat toimenpiteet tehdään tuotanto- ja liiketoimintayksikkötasolla. Liiketoimintaa,- rakennetta ja omaisuutta koskevista ohjaustoimenpiteistä päättää tuotannon johtoryhmä.

Huhtikuun ja elokuun lopun raportit ovat luonteeltaan väliraportteja ja ne sisältävät kaikkien tulostavoitteiden raportoinnin. Väliraportissa tarkastelunäkökulmana on vuoden alusta raportointihetkeen.

Tiepiirin urakoinnin tulee kehittää raporttien käsittely- ja liiketoiminnan ohjausprosessejaan. Raportointi ohjeistetaan erikseen myöhemmin.

3. KONSULTOINNIN TULOSSOPIMUS

3.1 Strategia

Konsultoinnin perusstrategia on määritelty liikelaitoksen rakennetta ja johtamista käsitelleen työryhmän workshoppeissa. Perusstrategian lähtökohtana on osaamisen kehittäminen niin, että se on alansa huipputasoa, management-urakointia tukevien tuotteiden ja toimintamallien kehittäminen sekä toiminnan kehittäminen niin, että konsultointi voi kilpailla menestyksellisesti ulkopuolisten konsulttien kanssa. Strategioita täsmennetään konsultoinnin liiketoimintasuunnitelmassa, joka valmistuu vuoden 1996 loppuun mennessä. Strategioiden täsmennystä valmistelee konsultoinnin kehittämisryhmä.

3.2 Tulostavoitteet

Konsultoinnin tulostavoitteet on johdettu konsultoinnin strategiasta. Ne kohdistuvat neljälle eri osa-alueelle:

TALOUS (30%)

Tulostavoite:

- Kannattavuus

Mittarit:

- Toiminnan tulos 0 % (ennen pääkonttorin ja konsernin kiinteitä kustannuksia)

Tavoitteella ohjataan toimimiseen liiketoiminnallisten periaatteiden mukaan.

SISÄINEN TEHOKKUUS (20%)

Tulostavoite:

- Resurssien käyttö

Mittarit:

- Laskutusaste 70 % (Yksikön kannalta laskutettava työ jaettuna tehokkaalla työajalla)
- Tiepiirien välinen osto ja myynti

Tavoitteella ohjataan resurssien käytön tehostamiseen. Kannattavuustavoite ohjaa jo resurssit tuottavaan käyttöön. Tavoitteella aktivoidaan hankkimaan resursseille lisää töitä laitoksen sisältä tai ulkoa. Tavoite kannustaa samalla rikkomaan tiepiirin sisäisiä ja tiepiirien välisiä reviirirajoja.

ASIAKAS (20%)

Tulostavoite:

- Asiakastyytyväisyys

Mittari:

- Asiakastyytyväisyysmittaus

Tavoitteella ohjataan asiakastyytyväisyyden aikaansaamiseen. Asiakastyytyväisyysmittauksessa selvitetään sopimusten kaikenpuolinen täytyminen ja konsultoinnin muut valmiudet asiakkaan näkökulmasta.

LUOVUUS JA OPPIMINEN (30%)

Tulostavoite:

- Kyvykkyys

Mittarit:

- Osaaminen vrt. kysyntä

Tavoitteella ohjataan henkilöstön kyvykkyuden kehittämiseen tulevaisuuden haasteita ja kysyntää vastaavaksi.

Tulostavoite:

- Työkulttuuri

Mittari:

- Työkulttuurimittaus ja johtopäätelmät mittauksesta
- Toimenpiteet uuden työkulttuurin edistämiseksi

Tavoitteella ohjataan työkulttuurin muutokseen. Työkulttuurimittauksella selvitetään työilmaston, henkilöstön asenteiden, johtamisen ja uusien toimintatapojen kehittymistä.

3.3 Tulossuunnittelun ja seurannan periaatteet

3.3.1 Suunnittelun ja seurannan taso

Talousohjauksen kannalta konsultoinnissa on seuraavat perustasot:

- projektitaso
- ryhmätaso
- yksikkötaso
- liiketoiminta-alue-taso
- liikelaitostaso.

Taulukossa 3-1 on esitetty eri tasojen keskeiset suunnittelu- ja seurantakohteet.

Konsultointiyksikön operatiivinen toiminta perustuu projekteihin. Projektitoimintatapaa sovelletaan laajasti siten, että kertaluontoisten suunnittelu- ym. projektien lisäksi myös erilaiset toistuvat ja jatkuvat tehtävät, kuten yksikön tai ryhmän johtaminen, koulutus, markkinointi yms. yleistehtävät hoidetaan taloussuunnittelussa ja -seurannassa projekteina.

Tulosbudjetointiin perustuva vuosisuunnittelu tapahtuu ryhmä- ja yksikötasolla.

Yksikkö	Ryhmä	Projekti
Vuosisuunnittelu <ul style="list-style-type: none"> • vuositason projektitoiminnan konsultointi, asiakas- ja yhteistyöprosessit ja yksikön sisäinen toiminta • laskutus- ja kate-tavoitteet, budjetit <p>Yksikkö ja ryhmät yhteensä</p>	Vuosisuunnittelu <ul style="list-style-type: none"> • vuositason projektitoiminnan konsultointi, asiakas- ja yhteistyöprosessit ja ryhmän sisäinen toiminta • laskutus- ja katetavoitteet, budjetit <p>Ryhmä yhteensä</p>	Projektien suunnittelu <ul style="list-style-type: none"> • projektin jakaminen osaprojekteiksi ja eri tehtäviin • työmäärien arviointi ja kustannusarvioiden laatiminen, katetavoitteet • aikataulu ja resurssisuunnittelu kriittisen polun määrittelyineen • budjetointi
Seuranta <ul style="list-style-type: none"> • projektitoiminnan toteutunut tulostilanne ja budjettivertailut • laskutettavuus ryhmittäin ja yhteensä 	Seuranta <ul style="list-style-type: none"> • projektitoiminnan toteutunut tulostilanne ja budjettivertailut yhteensä ja erittely projekteittain • laskutettavuus henkilöittäin 	Seuranta <ul style="list-style-type: none"> • toteutumatilanne budjettivertailuineen • erittelyt projekti-, osavaihe- tai tehtävätasolla resurssiluokittain ja katelaskelmineen • projektin laskutus
Analyysit ja ohjaus <ul style="list-style-type: none"> • tilauskanta • resurssien kuormitusasteet • henkilöstön ajankäyttö ryhmittäin ja yhteensä • tarjouskanta ja -tilanne ryhmittäin ja yhteensä 	Analyysit ja ohjaus <ul style="list-style-type: none"> • tilauskanta • resurssien kuormitusasteet • henkilöstön ajankäyttö eriteltynä henkilöittäin ja yhteensä • tarjouskanta ja -tilanne • projektivetäjäkohmainen projektitilanne 	Analyysit ja ohjaus <ul style="list-style-type: none"> • projektin jäljellä oleva työmäärä ja kustannukset • henkilöstön ajankäyttöarviot • projektin päivitys ja korjaavien toimenpiteiden tekeminen
Tilastot <ul style="list-style-type: none"> • projektitoiminnan tilastot ja yhteenvedot esim. kotimaa, vienti, toimialoittain, asiakkaittain, ryhmittäin 	Tilastot <ul style="list-style-type: none"> • projektitoiminnan tilastot ja yhteenvedot esim. asiakkaittain, alueittain jne 	

Taulukko 3-1. Konsultointiyksikön suunnittelu- ja seurantakohteet.

Konsultointiyksiköissä tulossuunnittelu ja -seuranta toteutetaan siten, että suunnittelu, mittaus- ja maatutkimustoiminta (MIMA) sekä tukipalvelut käsitellään omina laskennallisina tulosityksikköinä. Käytännössä tämä

tarkoittaa, että kaikille kolmelle yksikölle tehdään täydelliset tuloslaskelmat, mikä edellyttää mm. poistojen käsittelyä em. jaolla.

3.3.2 Tulosbudjetti

Konsultointiyksikön tulosbudjetti koostuu

- tuloslaskelmasta (budjetti)
- sidotusta pääomasta
- tunnusluvuista
- käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten sijoitusten hallintalaskelma
- käyttöomaisuusinvestointiluettelo
- kassavirtalaskelma

Talousohjauksessa pääpaino on tuloslaskelmassa ja siihen liittyvissä tunnusluvuissa. Koska konsultoinnilla on varsin vähän kiinteää tai muuta omaisuutta, tase ei ole sen toiminnanohjauksen kannalta niin keskeinen kuin muualla tuotantoliikelaitoksessa. Konsultointiyksikön tuloslaskelman laatimisesta on lisätietoa "Suunnitteluyrityksen talous- ja projektinhallinnan kehittäminen" -kansiossa.

Tuloslaskelma

Konsultointiyksikölle tehdään vuosibudjetti kuukausijaolla. Vuonna 1997 konsultointiyksiköissä käytettävä tuloslaskelmamalli on liitteenä 3.1.

Vuosibudjetin laadinnan perustana ovat

- nykyinen tilauskanta ja tarjouskanta
- arvio markkinatilanteen kehittymisestä (millaisia työtä näköpiirissä, keneltä, mikä on realistinen volyymi)
- laskutettavuusastetavoitteet henkilöittäin
- veloituserusteet
- kustannukset, erityisesti kiinteät kustannukset ja niiden karsimismahdollisuudet.

Koko tuotantoliikelaitoksen budjettia laadittaessa on tarpeen eliminoida liikelaitoksen sisäiset suoritteet. Tämän vuoksi tuloslaskelma laaditaan myös siten, että tuotto- ja kulupuolella on eritelty myynnit ja ostot tuotannon sisällä. Tätä palveleva konsultoinnin tuloslaskelmapohja on liitteenä 3.2.

Tuottojen kirjausperiaatteet

Tuotot muodostuvat projektien myyntilaskutuksesta. Laskutus tapahtuu sopimusten mukaan yleensä kuukausittain. Myyntituotot kirjataan laskun lähettämisenvaiheessa laskutusjaksoa vastaten eli yleensä laskun lähettämistä edeltävälle kuukaudelle. Toteutuneiden myyntituottojen jaksotus ei ole tarpeen, vaan useammalta kuukaudelta kertyneet myyntituotot voidaan kirjata yhdelle kuukaudelle.

Myöskään myyntituottojen ennakkokirjausta (eteenpäinjaksotusta) ei konsultoinnissa tarvita.

Selvät läpilaskutuserät, kuten ulkopuolisten alikonsulttien käyttö, kirjataan sisäisessä tuloslaskelmassa myyntituottojen oikaisueräksi ja vastaavasti kulupuolella muuttuvien kulujen oikaisueräksi. Tällä menettelyllä mahdollistetaan konsultointiyksikköjen yhdenmukainen vertailtavuus ja tunnusluvut saadaan selkeämmin omaan toimintaan kohdistuviksi.

Projektitasolla myyntilaskutus kirjataan kyseisen projektin tuotoiksi. Ryhmätasolla myyntituotot jaetaan projektiin osallistuneille ryhmille (kustannuspaikoille) käytettyjen työpanosten suhteessa. Tuottojen jakokäytännöllä mahdollistetaan ryhmäkohtaisten tuloslaskelmien seuranta ilman yksikön sisäistä laskutusta.

Kulujen kirjausperiaatteet

Kulukirjaukset tapahtuvat työaikailmoitusten, sisäisten ja ulkoisten ostolaskujen, matkalaskujen ja muiden kulutositteiden perusteella.

Tähän asti työaikakustannukset on laskettu toteutuneiden palkkakustannusten perusteella. Prosit-laskentajärjestelmän myötä konsultoinnin kustannuslaskennassa siirrytään menettelyyn, jossa työaikakustannukset lasketaan standardituntihintojen perusteella. Tuntikustannushintaan sisällytetään seuraavat erät:

■ bruttotuntipalkka	1,00
- toimistotyössä kk-palkka/153	
- maastossa kk-palkka/163	
■ sos.maksut (sotu, tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksu yms.)	0,08
■ eläkemaksu	
- VEL	0,20
- LEL	0,18
■ ylityökustannusvaraus	0,00...0,10
■ Yhteensä	1,26...1,38

Konsultoinnissa omille projekteilleen kohdistetaan:

- sairausaika
- loma-aika ja lomarahat
- tulospalkkiot.

Näitä eriä ei siten sisällytetä kustannustuntihintaan.

Muuttuvat ja kiinteät kulut

Konsultoinnin kustannukset ovat muuttuvia kuluja siltä osin, kun ne kohdistuvat laskutettaville projekteille. Hallinnollisille ja sisäisille kehittämisprojekteille kohdistetut kustannukset ovat kiinteitä.

Muuttuvia kustannuksia ovat myös suoritehinnastojen perusteella laskutettaviin laboratorio-, maatumkimus- ja mittaukseen käytettävä työaika.

Poistot

Koneiden ja kaluston poistot saadaan käyttöomaisuuslaskennan avulla.

Sisäinen laskutus

Sisäistä laskutusta käytetään

- kaupankäynnissä konsultoinnin ja muiden liiketoiminta-alueiden (muu tuotanto) välillä
- konsultointiyksiköiden välisessä kaupankäynnissä.

Myyntilaskutus tiehallinnolle hoidetaan Prosit-myyntireskontran avulla, joten tältä osin toimitaan kuten ulkoisessa laskutuksessa.

Konsultointiyksikön sisällä ei käytetä sisäistä laskutusta. Kustannukset kirjataan suoraan ryhmille (kustannuspaikoille). Myyntituotot kohdistetaan ryhmille tiliointivaiheessa.

Sisäiset laskut konsultointialueiden välillä ja muiden liiketoiminta-alueiden välillä kirjataan välitilin kautta. Välitilillä nähdään tällöin onko kuittaamattomia laskuja ja vastapuolikoodien avulla välitililtä voidaan raportoida, jotka ovat jättäneet menokirjaukset kirjaamatta.

Konsultoinnin tase ja sidottu pääoma

Aloittavan taseen 1.1.1997 muodostaminen tehdään mahdollisimman pitkälle siten, että se vastaisi tulevan liikelaitoksen tasetta. Käyttöomaisuuteen otetaan mukaan tuotannolle siirtyväksi sovittava omaisuus.

Omaisuuksien inventoinnista ja arvostuksesta on kerrottu edellä kohdassa liikelaitoskirjanpidon mukainen tulos ja tase.

Vaikka konsultoinnin tase ja sidottu pääoma ei ole ohjauksen kannalta kovin merkityksellinen, tulee se olla mukana laitoksen koko taseen ja sidotun pääoman hallinnan takia. sidotun pääoman budjettimalli on liitteenä 2.3.

Käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisen sijoitusten hallintalaskelma

Käyttöomaisuuden hallintalaskelman (liite 2.4) liitteeksi lisätään luettelo käyttöomaisuusinvestoinneista omaisuusryhmittäin (liite 2.6) johdon käyttöomaisuusstrategian suunnittelun tueksi.

Kassavirtalaskelma

Kassavirtalaskennalla on tarkoitus antaa tietoa tulo-rahoituksen määrästä ja sen riittävyydestä. Pelkkä kannattavuus ei riitä kuvaamaan rahoituksen riittävyyttä. Kassavirtalaskelmaa käytetään arvioimaan rahoituksellisia toimintaedellytyksiä. Kassavirtalaskelma on kuvattu liitteessä 2.5. Laskennallinen korko lasketaan sidotulle pääomalle. Negatiivinen kassavirta kuvaa tilannetta, jolloin investoinnit joudutaan rahoittamaan ainakin osittain pitkäaikaisella vieraalla pääomalla.

3.4 Konsultoinnin laskentatoimi

3.4.1 Prosit Open laskentajärjestelmä

Konsultoinnissa Prosit Open -laskentajärjestelmästä ovat käytössä:

- sisäinen laskenta
- ostoreskontra
- myyntireskontra
- käyttöomaisuuslaskenta.

Sisäisellä laskennalla hoidetaan konsultoinnin kustannuslaskenta. Sisäisellä laskennalla tuotetaan myös myyntilaskuerittelyt. Prositin sisäinen laskenta korvaa nykyisen konepankkilaskennan. Prositin käyttöönoton myötä myös TEKUS-järjestelmästä konsultoinnissa luovutaan.

Prositin sisäinen laskenta on räätälöity konsultoinnin tarpeisiin sopivaksi. Laskentajärjestelmän käyttöä ja sisältöä on tarkemmin kuvattu koulutusraportissa "Konsultoinnin talousohjaus - Prosit/Open -järjestelmä ohjausvälineenä" (1996).

Ulkoiset osto- ym. laskut kirjataan Prositin ostoreskontraosuudella. Prositin myyntireskontralla tehdään ja tiliöidään myyntilaskut ulkoisille asiakkaille ja tiehallinnolle.

Prositin käyttöomaisuuslaskennalla hoidetaan konsultoinnin käyttöomaisuuskirjanpito ja lasketaan käyttöomaisuuden poistot ja korkokustannukset.

3.4.2 Erityislaskennat

Tuotannon kirjanpito hoidetaan Prositin kirjanpito-osuudella. Koko Tielaitoksen kirjanpito hoidetaan vielä vuonna 1997 TAHAlla, johon konsultoinnista tarvittavat tiedot siirretään Prositista tiedostosiiirtona. TAHA-järjestelmä jää pois konsultointiyksiköiltä vuoden 1997 alusta.

Uusi Fenix-henkilöstöhallintajärjestelmä on tulossa HEHA-järjestelmän tilalle alkuvuonna 1997. Fenixillä tullaan hoitamaan palkanlaskenta ja matkalaskujen käsittely. Fenixistä saadaan maksetut palkat ja matkakorvaukset tuotannon kirjanpitoon. Fenixin kautta matkakustannustiedot saadaan myös konsultoinnin kustannuslaskentaan.

3.5 Raportointi ja ohjaus

Konsultointia koskeva raportointi ja ohjaus tapahtuu vuonna 1997 entistä enemmän liiketoiminta-alueen sisällä. Kuukausiraportoinnin merkitys tulosohtauksessa tulee korostumaan. Prositin myötä raporttien tekninen tuottaminen ja kokoaminen tulevat helpottumaan. Kehittynyt ja yhdenmukaistunut raportointitekniikka mahdollistaa ensi vuonna keskittymisen raporttien tarkempaan analysointiin. Raporttien vertailtavuus paranee ja ohjaustoimenpiteiden oikea kohdistaminen helpottuu. Kuukausiraportoinnissa

keskitytään kuukausittaisten muutoksien syihin, niiden analysointiin ja ennusteisiin.

Kuukausiraportit palvelevat ennen kaikkea yksikkö- ja ryhmäpäälliköitä. Raporttien analysointi ja korjaavat toimenpiteet tehdään yksikkötasolla. Liiketoiminta-alueella keskitytään yksiköiden vahvuuksien ja heikkouksien vertailuun yksiköiden erilaisuus huomioon ottaen. Konsultoinnin kehittämissuunnitelma, joka koostuu konsultointiyksiköiden vetäjistä, käsittelee konsultointiliiketoiminta-alueen kuukausiraportit kokouksissaan ja tekee tarvittavat johtopäätökset niiden pohjalta. Tuotannon johtoryhmä käy läpi raporttianalyysejä ja kartoittaa tilanteen koko tuotannon näkökulmasta.

Huhtikuun ja elokuun lopun raportit ovat luonteeltaan väliraportteja ja ne sisältävät kaikkien tulostavoitteiden raportoinnin. Väliraportissa tarkastelunäkökulmana on vuoden alusta raportointihetkeen.

4. LAUTTOJEN JA LOSSIEN TULOSSOPIMUS

4.1 Strategia

Strategiaa kehitetään lossien liiketoimintasuunnitelmaryhmässä. Strategia valmistuu vuoden 1996 loppuun mennessä.

4.2 Tulostavoitteet

Tuotannon tavoiteasetannassa avaintulosalueita on neljä: talous, asiakas, sisäinen tehokkuus sekä luovuus ja oppiminen. Tavoitteilla ohjataan toimintaa liiketoiminnallisten periaatteiden mukaan toimimiseen, asiakastytyväisyyden aikaansaamiseen, henkilöstön aloitetoiminnan kehittämiseen sekä luovuuden ja aloitteellisuuden aktivointiin.

Tavoitteet sekä painoarvot avaintulosalueittain ovat seuraavat:

- **1. Talous (paino 40%)**

Piirien lautta- ja lossiliiketoiminta-alueiden taloustavoite asetetaan toiminnan tulosprosentille (toiminnan tulos ennen konsernin kiinteitä kuluja). Toiminnan tulosprosentti on lähtökohtaisesti 5 %. Mahdolliset alueelliset poikkeamat tulee perustella.

- **2. Sisäinen tehokkuus (paino 20 %)**

Liiketoiminta-alueella tavoitellaan resurssien tehokasta käyttöä. Tehokkuuden mittari asetetaan polttoainetaloudelle lautta- ja lossipaikkakohtaisesti. Pisteiden skaalauksen esittää piiri itse.

- **3. Asiakas (paino 20 %)**

Tavoitteena on asiakastytyväisyys. Asiakastytyväisyysmittauksessa selvitetään sopimusten kaikenpuoleinen täyttyminen ja lossitoimintojen muita valmiuksia asiakkaan näkökulmasta. Asiakastytyväisyysmittauksen suunnittelee valtakunnallinen markkinointitiimi.

- **4. Luovuus ja oppiminen (paino 20 %)**

Luovuuden ja oppimisen tavoitteina toimivat:

- Kyvykkyys, joka mitataan miten henkilöstön osaaminen vastaa tulevaisuuden kysyntää.
- Työkulttuurin kehittyminen, jonka mittarina on työkulttuurimittaus. Työkulttuurimittauksella selvitetään työilmaston, henkilöstöasenteiden, johtamisen ja uusien toimintatapojen kehittymistä.

4.3 Tulosbudjetti

Piirien lautta- ja lossiliiketoiminta-alueen budjetit laaditaan v. 1997 samoihin lomakkeisiin kuin urakoinnilla (liitteet 2.1 - 2.6).

Tuottojen jaksottaminen kuukausille tehdään muuttuvien kulujen kertymisen perusteella periaatteella tulo menon kohdalle.

Muuttuvien ja kiinteiden kulujen määräytymisperiaatteet on esitetty aiemmin muiden liiketoiminta-alueiden tulossuunnitteluohjeiden yhteydessä.

Lautta- ja lossiliiketoiminta-alueen tase

Aloittavan taseen 1.1.1997 muodostamisen periaatteet on esitetty aiemmin muiden liiketoiminta-alueiden tulossuunnitteluohjeiden yhteydessä. Muutoksena vuoteen 1996 on se, että lautat ja lossit siirtyvät liiketoiminta-alueen taseeseen.

4.4 Prosit Open järjestelmä ja talousohjaus

Prosit Open järjestelmä on kuvattu urakoinnin tulossuunnitteluohjeessa. Prosit-ratkaisu on sama kuin urakoinnilla v. 1997.

Lossien laskentamalli sovitetaan ensi vuodeksi urakoinnin laskentamalliin ja sijoitetaan samaan Prosiitiin urakoinnin kanssa. Ensi vuonna laskentamallia voidaan kehittää enemmän omaan suuntaansa ja liikelaitosvaiheessa lossit voidaan sijoittaa aivan omaan Prosiitiinsa. Ns. totaalinen eriyttäminen on järjestelmätasolla mahdollista vasta kun toiminnan organisointi (esim. resurssien käytön periaatteet) on selvillä.

Ensi vuonna laskennassa erilläänpito toteutetaan erottelemalla lossit Prositissa aivan omiksi kustannuspaikoikseen, jotka summataan organisaatiossa urakoinnista erillään aina liiketoiminta-alueelle asti. Tällä ratkaisulla mahdollistetaan vielä ensi vuonna joustavampi yhteisten resurssien käyttö.

4.5 Raportointi ja ohjaus

Liiketoiminta-alue kehittää toimintansa raportointia, analysointia ja ohjausta osaksi omaa toimintaansa. Tuotannon esikunta laatii raportoinnista erillisen ohjeen.

5. VIENNIN TULOSSOPIMUS

Viennin tulossuunnittelu tehdään vuonna 1997 konsultoinnin raportein ja käytännöin. Vuoden 1997 aikana valmistaudutaan liikelaitostamiseen tarkemmin viennille sovitettuun ohjaus- ja laskentamalliin.

5.1 Strategia

Strategiaa kehitetään viennin liiketoimintasuunnitelmaryhmässä. Strategia valmistuu vuoden 1996 loppuun mennessä.

5.2 Tulostavoitteet

Viennin tulostavoite vuodelle 1997 on toiminnan tulos 2 %. Sisäiseen tehokkuuteen, asiakkaaseen, luovuuteen ja oppimiseen liittyvät omat erilliset tavoitteet.

5.3 Tulosbudjetti

Budjetoinnissa noudatetaan konsultointi-liiketoiminta-alueen mallia, ohjeistetaan tarkemmin erikseen.

5.4 Prosit Open järjestelmä ja tulosohtaus

Viennin laskentamalli sovitetaan ensi vuonna mahdollisin hienosäädöin konsultoinnin laskentamalliin. Ensi vuonna laskentamallia voidaan kehittää enemmän omaan suuntaansa.

5.5 Raportointi ja ohjaus

Viennin raportointi ja ohjaus noudattaa konsultointi-liiketoiminta-alueen raportoinnin yleisiä periaatteita.

6. TUOTANNON RAPORTOINTI

Tuotannon raportointi keskushallintoon muodostuu kuukausiraportista ja väliraportista.

Kuukausiraportointi tehdään liiketoiminnoittain kuukausittain. Raportti vedetään yhteen laitoksen tuotannon taloushallinnossa ja käsitellään kuukausittain tuotannon johtoryhmässä. Kuukausiraportti ohjeistetaan erikseen.

Väliraportti tehdään kaksi kertaa vuodessa. Raportti ohjeistetaan erikseen.

7. YHTEYSHENKILÖT

Piirien tuotannon odotetaan ilmoittavan yhdyshenkilötiedot sijaisineen tulosseminaarissa 1.10.1996. Tietoja käytetään erityisesti sähköpostin välityksellä tapahtuvissa valmisteluissa ja nopeassa tiedottamisessa.

Tuotannon tulossuunnittelun yhdyshenkilöt tielaitoksen keskushallinnossa ovat:

■ Ilpo Virtanen	p. 2582	tuotannon tulos- ja talousohjaus,
Reijo Kasari	p. 2073	taloustavoitteet ja tulosbudjetit
Lauri Merikallio	p. 2047	urakointi-liiketoiminta-alueen
tulos- ja talousohjaus
■ Timo Laaksonen	Turku	lautta- ja lossiliiketoiminnan
talousohjaus
■ Sari Kärkkäinen	Kuopio	konsultointi-liiketoiminta-alueen
talousohjaus
■ Petri Elmen	p. 2113	viennin talousohjaus
■ Kari Muhonen	p. 2674	tuotannon budjettitiedostot
■ Telefax / Es	p. 2020	

8. LIITTEET

- Liite 1.1 Liikelaitoksen ulkoisen ja sisäisen tuloslaskelman yhteys, tuloslaskelma
- Liite 1.2 Liikelaitoksen ulkoisen ja sisäisen tuloslaskelman yhteys, tase ja sidottu pääoma
- Liite 1.3 Sisäinen tuloslaskenta, tuotanto yhteensä
Tulosbudjetti 1.1.-31.12.1997
Tuloslaskelma, tunnusluvut, sidottu pääoma ja kassavirta.
- Liite 1.4 Sisäinen tuloslaskenta, avainluvut liiketoimintaalueittain
Tulosbudjetti 1.1.-31.12.1997 ja graafinen esitys
- Liite 1.5 Sisäinen tuloslaskenta, tuotanto yhteensä
Tulosbudjetti 1.1.-31.12.1997
Tuloslaskelma
- Liite 1.6 Sisäinen tuloslaskenta, tuotanto yhteensä
Tasebudjetti 1.1.-31.12.1997
- Liite 1.7 Poistosuunnitelma
- Liite 2.1 Sisäinen tuloslaskenta, urakointi, lossit
Tulosbudjetti 1.1.-31.12.1997
Tuloslaskelma
- Liite 2.2 Sisäinen tuloslaskenta, urakointi, lossit
Tulosbudjetti 1.1.-31.12.1997
Tunnusluvut
- Liite 2.3 Sisäinen tuloslaskenta, urakointi, lossit, konsultointi ja vienti
Tulosbudjetti 1.1.-31.12.1997
Sidottu pääoma
- Liite 2.4 Sisäinen tuloslaskenta, urakointi, lossit, konsultointi ja vienti
Tulosbudjetti 1.1.-31.12.1997
Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten hallintalaskelma
- Liite 2.5 Sisäinen tuloslaskenta, urakointi, lossit, konsultointi ja vienti
Tulosbudjetti 1.1.-31.12.1997
kassavirtalaskelma
- Liite 2.6 Piirin kalustohankintasuunnitelma 1997
- Liite 2.7 Tulosbudjetti 1.1.-31.12.1997
Työ (projekti) -inventaaari

- Liite 2.8 Tuotannon tuoteryhmittely
- Liite 2.9 Tuotannon talousohjausprosessi
- Liite 3.1 Sisäinen tuloslaskenta, konsultointi
Tulosbudjetti 1.1.-31-12-1997
Tuloslaskelma
- Liite 3.2 Sisäinen tuloslaskenta, konsultointi
Tulosbudjetti 1.1.-31.12.1997
Tuloslaskelma
- Liite 4 Tunnuslukujen määritelmät

Ulkoisen tuloslaskenta:
TULOSLASKELMA

Sisäinen tuloslaskenta, laitos:

Sisäinen tuloslask., urak.div. yks.:

Sisäinen tuloslask., konsult.div. yks.:

Liikevaihto Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) Valmistus omaan käyttöön (+) Liiketoiminnan muut tuotot	Toiminnan tuotot Urakoinnin tuotot Konsultoinnin tuotot Lautta- ja lossiilik. tuotot Vientitoiminnan tuotot	Toiminnan tuotot Tiehallinnon sopimukset Muut sopimukset Sisäiset sopimukset - liike-toim. sis. - urakoinnilla - konsultoinnilla - losseilla - viennillä Valmist. omaan käyttöön Tuottojen oikaisuerät	Toiminnan tuotot Tiehallinnon sopimukset/tiepiiri Tiehallinnon sopimukset/laitos Sisäiset sopimukset - liike-toim. sis. - liike-toim. al. väliset Ulkopuoliset palvelut (alikon. ym.) Valmist. omaan käyttöön Tuottojen oikaisuerät (alikon. ym.)
TUOTOT YHTEENSÄ	TOIMINNAN TUOTOT YHT.	TOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	TOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ
Kulut Aineet, tarvikkeet ja tavarat Ostot tilikauden aikana Varastojen lis. (-) tai väh. (+) Ulkopuoliset palvelut Henkilöstökulut Palkat ja palkkiot Eläkekulut Muut sosiaaliturvakulut Poistot ja arvonalennukset Suunnitelmanmukaiset poistot Arvonalentumispoistot Liiketoiminnan muut kulut	Kulut Aineet, tarvikkeet ja tavarat Ostot tilikauden aikana Varastojen lis. (-) tai väh. (+) Ulkopuoliset palvelut Henkilöstökulut Palkat ja palkkiot Eläkekulut Muut sosiaaliturvakulut Poistot ja arvonalennukset Suunnitelmanmukaiset poistot Arvonalentumispoistot Liiketoiminnan muut kulut	Muuttuvat kulut Aineet ja tarvikkeet Käyttö- ja ylläpito Alihankinnat Henkilöstökulut Sisäiset palvelut - liike-toim. sis. - urakoinnilla - konsultoinnilla - losseilla - viennillä Muut muuttuvat kulut Muuttuvat kulut yhteensä	Muuttuvat kulut Palkat, sosiaali- ja muut hlöstökul. Matka- ja majoituskulut Aineet ja tarvikkeet Pienkalusto Ulkopuoliset palvelut (alikon. ym.) Sisäiset palvelut - kons. alueiden väliset - urakointipalvelut - losseilla - viennillä Muut muuttuvat kulut Kulujen oikaisuerät (alikon. ym.) Muuttuvat kulut yhteensä
		MYYNTIKATE	MYYNTIKATE
		%	%
		Kiinteät kulut	Kiinteät kulut
		Henkilöstökulut	Palkat, sosiaali- ja muut hlöstökulut Matka- ja majoituskulut Aineet ja tarvikkeet Pienkalusto Ulkopuoliset palvelut (alikon. ym.) Sisäiset palvelut - liike-toim. sis. - urakoinnilla - konsultoinnilla - losseilla - viennillä Vuokrat, tiehallinnolle Vuokrat muille Muut kiinteät kulut
		Sisäiset palvelut - liike-toim. sis. - urakoinnilla - konsultoinnilla - losseilla - viennillä Vuokrat, tiehallinnolle Vuokrat muille	Sisäiset palvelut - liike-toim. sis. - urakoinnilla - konsultoinnilla - losseilla - viennillä Vuokrat, tiehallinnolle Vuokrat muille Markkinointi ja edustus Muut kiinteät kulut
		Kiinteät kulut yhteensä	Kiinteät kulut yhteensä
		KÄYTTÖKATE	KÄYTTÖKATE
		%	%
		Poistot, rakennuksista muusta käyttöomaisuudesta	Poistot
Liiketoiminnan kulut yhteensä	Liiketoiminnan kulut yhteensä		
LIIEVOITTO	TOIMINNAN TULOS YHT.	TOIMINNAN TULOS	TOIMINNAN TULOS
		%	%
Rahoitustuotot ja -kulut: Tuotot sijoituksista intressirytyksiin Tuotot sijoituksista konserniyr. Tuotot sijoituksista muihin intressir. Tuotot muista pitkäaik. sijoituksista Osinkotuotot Korkotuotot Muut rahoitustuotot, konserniyrityksitä sadut erikseen Pitkävaikutteisen aktiivoihin kuuluvien sijoit. arvonalennukset Rahoitusom. kuuluvien arvopap. arvonalennukset Korkokulut, konserniyrityksille suoritett. erikseen Muut rahoituskulut, konserniyrityksille suoritett. erikseen Rahoitustuotot ja -kulut yhtensä	Laskennallinen korko	Osuus keskushall. kiinteistä kuluista Laskennallinen korko	Osuus keskushall. kiinteistä kuluista Laskennallinen korko
Voitto ennen satunnaiseriä, tilinpäätössirtoja ja veroja Satunnaiset tuotot Satunnaiset kulut Voitto ennen tilinpäätössirtoja ja veroja Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+) Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+) Tuloverot Muut välittömät verot	Satunnaiset tuotot Satunnaiset kulut	Satunnaiset tuotot Satunnaiset kulut	Satunnaiset tuotot Satunnaiset kulut
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	TILIKAUDEN TULOS	TILIKAUDEN TULOS	TILIKAUDEN TULOS
		%	%

Ulkoisen tuloslaskenta:
TASE

Sisäinen tuloslaskenta, kons.

Sisäinen tuloslaskenta, div.yksikkö

Sisäinen tuloslaskenta, div.yksikkö
SIDOTTU PÄÄOMA

VASTAAVAA	VASTAAVAA	VASTAAVAA	VASTAAVAA
A. Pitkävaikutteiset aktiivat	A. Pitkävaikutteiset aktiivat	A. Pitkävaikutteiset aktiivat	A. Pitkävaikutteiset aktiivat
I Aineettomat hyödykkeet	I Aineettomat hyödykkeet	I Aineettomat hyödykkeet	I Aineettomat hyödykkeet
Perustamis- ja järjestelymenot Tutkimus- ja kehittämismenot Aineettomat oikeudet Liikearvo Muut pitkävaikutteiset menot Ennakkomaksut	Aineettomat oikeudet Ennakkomaksut	Aineettomat oikeudet Ennakkomaksut	Aineettomat oikeudet Ennakkomaksut
II Aineelliset hyödykkeet Maa- ja vesialueet Rakennukset ja rakennelmat Koneet ja kalusto Muut aineelliset hyödykkeet Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	II Aineelliset hyödykkeet Maa- ja vesialueet - maa-ainesalueiden pohjat - muut maa- ja vesialueet Rakennukset ja rakennelmat Koneet ja kalusto - koneet - kalusto Muut aineelliset hyödykkeet Keskeneräiset hankinnat Ennakkomaksut	II Aineelliset hyödykkeet Maa- ja vesialueet - maa-ainesalueiden pohjat - muut maa- ja vesialueet Rakennukset ja rakennelmat Koneet ja kalusto - koneet - kalusto Muut aineelliset hyödykkeet Keskeneräiset hankinnat Ennakkomaksut	II Aineelliset hyödykkeet Maa- ja vesialueet - maa-ainesalueiden pohjat - muut maa- ja vesialueet Rakennukset ja rakennelmat Koneet ja kalusto - koneet - kalusto Muut aineelliset hyödykkeet Keskeneräiset hankinnat Ennakkomaksut
III Sijoitukset Osakkeet ja osuudet kons.yrityksistä Lainasaamiset konserniyrityksiltä Osakkeet ja osuudet muissa intressiyrityksissä Lainasaamiset muilta intressiyrityksiltä Muut osakkeet ja osuudet Muut sijoitukset Muut lainasaamiset Omat osakkeet Osakkeet ja osuudet emoyrityksissä	III Sijoitukset Osakkeet ja osuudet Muut pitkäaikaiset sijoitukset	III Sijoitukset Osakkeet ja osuudet Muut pitkäaikaiset sijoitukset	III Sijoitukset Osakkeet ja osuudet Muut pitkäaikaiset sijoitukset
B. Lyhytvaikutteiset aktiivat I Vaihto-omaisuus Aineet ja tarvikkeet Keskeneräiset tuotteet Muu vaihto-omaisuus Ennakkomaksut	B. Lyhytvaikutteiset aktiivat I Vaihto-omaisuus Aineet ja tarvikkeet - ainevarastot - maa-ainesvarastot - tarvikkevarastot Keskeneräinen tuotanto Muu vaihto-omaisuus Ennakkomaksut	B. Lyhytvaikutteiset aktiivat I Vaihto-omaisuus Aineet ja tarvikkeet - ainevarastot - maa-ainesvarastot - tarvikkevarastot Keskeneräinen tuotanto Muu vaihto-omaisuus Ennakkomaksut	B. Lyhytvaikutteiset aktiivat I Vaihto-omaisuus Aineet ja tarvikkeet - ainevarastot - maa-ainesvarastot - tarvikkevarastot Keskeneräinen tuotanto Muu vaihto-omaisuus Ennakkomaksut
II Saamiset a. Pitkäaikaiset b. Lyhytaikaiset Myyntisaamiset Myyntisaamiset laitoksen sisältä Lainasaamiset Muut saamiset Siirtosaamiset, osatuloutetut - urakoinnin projektit - konsultoinnin projektit - viennin projektit Siirtosaamiset, muut	II Saamiset Myyntisaamiset Myyntisaamiset laitoksen sisältä Siirtosaamiset, osatuloutetut - urakoinnin projektit - konsultoinnin projektit - viennin projektit Siirtosaamiset, muut	II Saamiset Myyntisaamiset Myyntisaamiset laitoksen sisältä Siirtosaamiset, osatuloutetut - urakoinnin projektit - konsultoinnin projektit - viennin projektit Siirtosaamiset, muut	II Saamiset Myyntisaamiset Myyntisaamiset laitoksen sisältä Siirtosaamiset, osatuloutetut - urakoinnin projektit - konsultoinnin projektit - viennin projektit Siirtosaamiset, muut
III Rahoitusarvopaperit Osakkeet ja osuudet Muut arvopaperit	III Rahoitusarvopaperit	III Rahoitusarvopaperit	
IV Rahat ja pankkisaamiset Kassa Laskennallinen kassa	IV Rahat ja pankkisaamiset Kassa Laskennallinen kassa	IV Rahat ja pankkisaamiset Kassa Laskennallinen kassa	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	VASTAAVAA YHTEENSÄ	VASTAAVAA YHTEENSÄ	
VASTATTAVAA A. Oma pääoma Peruspääoma Arvonkorotusrahasto Muu oma pääoma (Edellisten tilien kausien voitto/tappio) Tilikauden voitto (tappio)	VASTATTAVAA A. Oma pääoma Peruspääoma Arvonkorotusrahasto Muu oma pääoma Tilikauden tulos	VASTATTAVAA A. Oma pääoma Tilikauden tulos	
B. Tilinpäätössiirtojen kertymä Poistoero Vapaaehtoiset varaukset	B. Tilinpäätössiirtojen kertymä Vapaaehtoiset varaukset	B. Tilinpäätössiirtojen kertymä Vapaaehtoiset varaukset	
C. Pakolliset varaukset Eläkkeitä varten tehdyt varaukset Verovaraukset Muut varaukset	C. Pakolliset varaukset Eläkkeitä varten tehdyt varaukset Verovaraukset Muut varaukset	C. Pakolliset varaukset Eläkkeitä varten tehdyt varaukset Verovaraukset Muut varaukset	
D. Vieras pääoma I Pääomalaina II Pitkäaikainen vieras pääoma Lainat III Lyhytaikainen vieras pääoma Saadut ennakat tihallilta Saadut ennakat muilta Ostovelat Ostovelat laitoksen sisälle Siirtovelat Muut lyhytaikaiset velat	D. Vieras pääoma I Pääomalaina II Pitkäaikainen vieras pääoma Lainat III Lyhytaikainen vieras pääoma Saadut ennakat Ostovelat Ostovelat laitoksen sisälle Siirtovelat Muut lyhytaikaiset velat	D. Vieras pääoma Lyhytaikainen vieras pääoma Saadut ennakat Ostovelat Ostovelat laitoksen sisälle Siirtovelat Muut lyhytaikaiset velat	Lyhytaikainen vieras pääoma Saadut ennakat Ostovelat Ostovelat laitoksen sisälle Siirtovelat
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	SIDOTTU PÄÄOMA YHTEENSÄ

Tielaitos
Tulosbudjetti

Sisäinen tuloslaskenta, tuotanto yhteensä
Tuloslaskelma 1.1.-31.12.1997

	1-3	1-4	1-5	1-6	1-7	1-8	1-9	1-10	MiiJ.mk	
									1-11	1-12
Toiminnan tuotot										
Tiehallinnon sopimukset										
Muut sopimukset										
Valmistus omaan käyttöön										
Tuottojen oikaisuerät										
TOIMINNAN TUOTOT YHT.										
Liiketoiminnan kulut										
Aineet, tarvikkeet ja tavarat										
Ulkopuoliset palvelut										
Henkilöstökulut										
Suunnitelmanmukaiset poistot										
Liiketoiminnan muut kulut										
- vuokrat tiehallinnolle										
- vuokrat muille										
- muut kulut										
Liiketoiminnan kulut yhteensä										
TOIMINNAN TULOS										
Laskennallinen korko										
Satunnaiset tuotot										
Satunnaiset kulut										
TILIKAUDEN TULOS										

Tunnusluvut 1.1.-31.12.1997

	1-3	1-4	1-5	1-6	1-7	1-8	1-9	1-10	1-11	1-12
Toiminnan tulos % tuotoista										
Tilikauden tulos % tuotoista										
Sidotun pääoman kiertonopeus										
Sidotun pääoman tuotto %										
Jalostusarvo / henkilö (1000 mk)										
Henkilöstökulut / henkilö (1000 mk)										
Henkilömäärä										

Sidotun pääoman budjetti, keskiarvo 1.1.-31.12.1997

	1-3	1-4	1-5	1-6	1-7	1-8	1-9	1-10	1-11	1-12
VASTAAVAA										
A. Pitkävaikutteiset aktiivat										
I Aineettomat hyödykkeet										
II Aineelliset hyödykkeet										
III Sijoitukset										
B. Lyhytvaikutteiset aktiivat										
I Vaihto-omaisuus										
II Saamiset										
III Lyhytaikainen vieras pääoma										
SIDOTTU PÄÄOMA YHTEENSÄ										

Kassavirta 1.1.-31.12.1997

	1-3	1-4	1-5	1-6	1-7	1-8	1-9	1-10	1-11	1-12
Kassavirta toiminnasta										
- investoinnit										
Kassavirta yhteensä										

TULOSLASKELMA	1-3	1-4	1-5	1-6	1-7	1-8	1-9	1-10	1-11	1-12
Toiminnan tuotot, milj.mk										
Tiehallinnon sopimukset										
Konsultointi										
Urakointi										
Lossit										
Vienti										
Tiehallinnon sopimuk. yhteensä										
Toiminnan tuotot yhteensä, milj.mk										
Konsultointi										
Urakointi										
Lossit										
Vienti										
Toiminnan tuotot yhteensä										
Toiminnan tulos, milj. mk										
Konsultointi										
Urakointi										
Lossit										
Vienti										
Toiminnan tulos yhteensä										
Tilikauden tulos, milj.mk										
Konsultointi										
Urakointi										
Lossit										
Vienti										
Tilikauden tulos yhteensä										
TUNNUSLUVUT										
Toiminnan tulos %										
Konsultointi										
Urakointi										
Lossit										
Vienti										
Toiminnan tulos % laitos										
Tilikauden tulos %										
Konsultointi										
Urakointi										
Lossit										
Vienti										
Tilikauden tulos % laitos										
Sidotun pääoman kiertonopeus										
Konsultointi										
Urakointi										
Lossit										
Vienti										
Sidotun pääoman kierton.laitos										
Sidotun pääoman tuotto %										
Konsultointi										
Urakointi										
Lossit										
Vienti										
Sidotun pääoman tuotto % laitos										
Jalostusarvo / henkilö (1000 mk)										
Konsultointi										
Urakointi										
Lossit										
Vienti										
Jalostusarvo / henkilö, laitos										
Henkilöstökulut / henkilö (1000 mk)										
Konsultointi										
Urakointi										
Lossit										
Vienti										
Henkilöstökulut / henkilö, laitos										
Henkilömäärä										
Konsultointi										
Urakointi										
Lossit										
Vienti										
Henkilömäärä yhteensä										

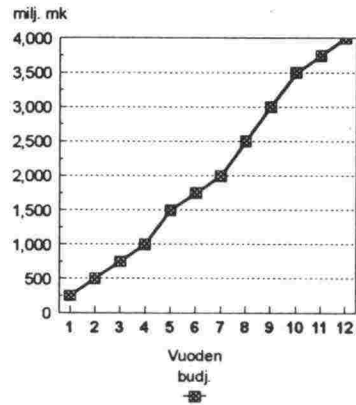

Tuotanto yhteensä

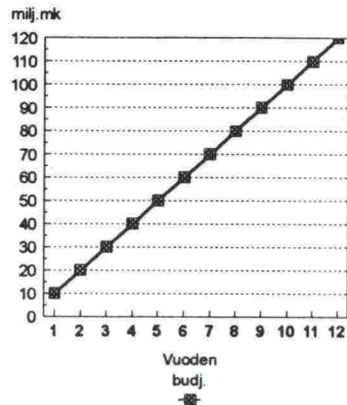
BUDJETTI 1.1.-31.12.1997

Tielaitos

Tuotot

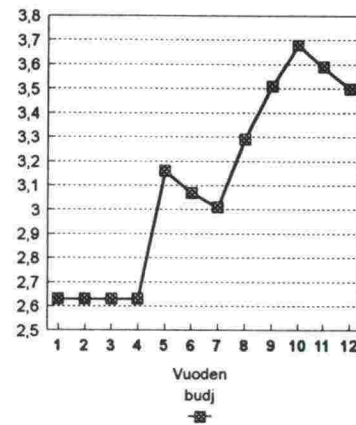
Toiminnan tulos

Liite 1.4

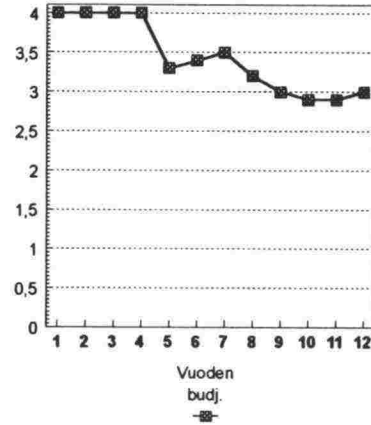
Sid. pääom. kiertonop.

kertaa vuodessa

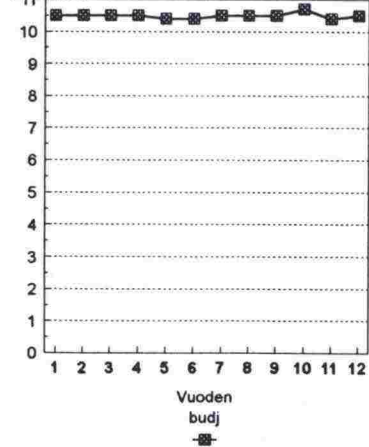
Toim.tulos %

%

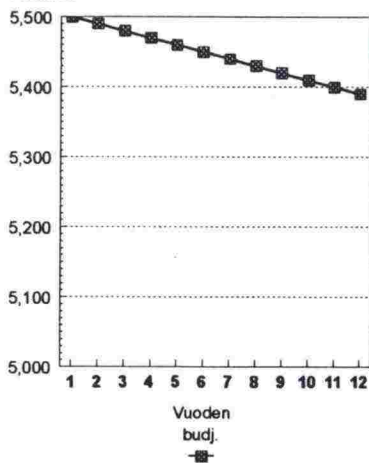
Sidotun pääoman tuotto %

% Tielaitos

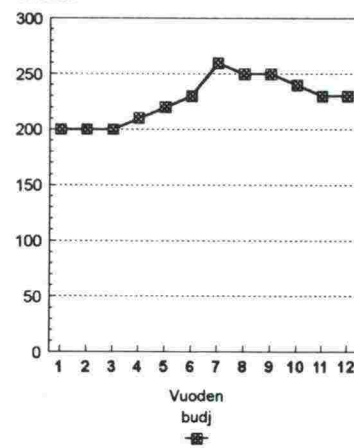
Henkilömäärä

Henkilöä

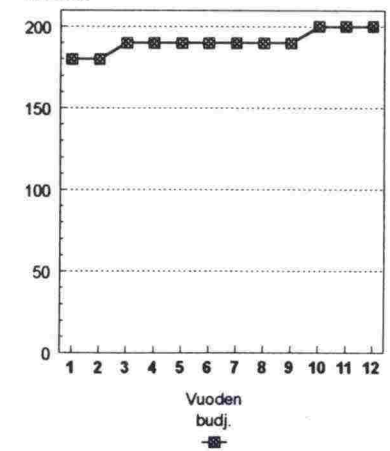
Jalostusarvo per hlö

1000 mk

Henkilöstökulut / henkilö

1000 mk

Tielaitos
Tulosbudjetti 1.1.-31.12.1997

Sisäinen tuloslaskenta, tuotanto yhteensä
Tuloslaskelma

	1-3	1-4	1-5	1-6	1-7	1-8	1-9	1-10	1-11	1-12
Toiminnan tuotot										
Urakoinnin tuotot										
Konsultoinnin tuotot										
Lautta- ja lossiliik. tuotot										
Vientitoiminnan tuotot										
TOIMINNAN TUOTOT YHT.										
Kulut										
Aineet, tarvikkeet ja tavarat										
Ostot tilikauden aikana										
Varastojen lis. (-) tai väh. (+)										
Ulkopuoliset palvelut										
Henkilöstökulut										
Palkat ja palkkiot										
Eläkekulut										
Muut sosiaaliturvakulut										
Suunnitelmanmukaiset poistot										
Liiketoiminnan muut kulut										
Liiketoiminnan kulut yhteensä										
TOIMINNAN TULOS YHT.										
%										
Laskennallinen korko										
Satunnaiset tuotot										
Satunnaiset kulut										
TILIKAUDEN TULOS										
%										

Tielaitos

Sisäinen tuloslaskenta, tuotanto yhteensä

Liiketoiminta-alue:

Sisäinen tasebudjetti 1.1.-31.12.1997

	1.1.	31.3.	30.4.	31.5.	30.6.	31.7.	31.8.	30.9.	31.10.	30.11.	30.12.
VASTAAVAA											
A. Pitkävaikutteiset aktiivat											
I Aineettomat hyödykkeet											
Aineettomat oikeudet											
Ennakkomaksut											
II Aineelliset hyödykkeet											
Maa- ja vesialueet											
- maa-ainesalueiden pohjat											
- muut maa- ja vesialueet											
Rakennukset ja rakennelmat											
Koneet ja kalusto											
- koneet											
- kalusto											
Muut aineelliset hyödykkeet											
Keskenkäynteiset hankinnat											
Ennakkomaksut											
III Sijoitukset											
Osakkeet ja osuudet											
Muut pitkäaikaiset sijoitukset											
B. Lyhytvaikutteiset aktiivat											
I Vaihto-omaisuus											
Aineet ja tarvikkeet											
- ainevarastot											
- maa-ainesvarastot											
- tarvikevarastot											
Keskenkäynteinen tuotanto											
- keskenkäynteiset kehittämissuunnitelmat											
- keskenkäynteiset ympäristö- ja muu. hankkeet											
Muu vaihto-omaisuus											
Ennakkomaksut											
II Saamiset											
Myyntisaamiset											
Myyntisaamiset laitoksen sisältä											
Siirtosaamiset, osatuloutetut											
- urakoinnin projektit											
- konsultoinnin projektit											
- viennin projektit											
Siirtosaamiset, muut											
III Rahoitusarvopaperit											
IV Rahat ja pankkisaamiset											
Kassa											
Laskennallinen kassa											
VASTAAVAA YHTEENSÄ											

Tielaitos

Sisäinen tuloslaskenta, tuotanto yhteensä

Liiketoiminta-alue:

Sisäinen tasebudjetti 1.1.-31.12.1997

	1.1.	31.3.	30.4	31.5.	30.6.	31.7.	31.8.	30.9.	31.10.	30.11.	30.12
VASTATTAVAA											
A, Oma pääoma											
Peruspääoma											
Arvonkorotusrahasto											
Muu oma pääoma											
Tilikauden tulos											
B. Tilinpäätössiirtojen kertymä											
Vapaaehtoiset varaukset											
C. Pakolliset varaukset											
Eläkkeitä varten tehdyt varaukset											
Verovaraukset											
Muut varaukset											
D. Vieras pääoma											
I Pääomalaina											
II Pitkäaikainen vieras pääoma											
Lainat											
III Lyhytaikainen vieras pääoma											
Saadut ennakot											
Ostovelat											
Ostovelat laitoksen sisälle											
Siirtovelat											
Muut lyhytaikaiset velat											
VASTATTAVAA YHTEENSÄ											

TIELAITOKSEN KÄYTTÖMAISUUDEN POISTOSUUNNITELMA

Tielaitoksen käyttöomaisuuteen sovelletaan tämän poistosuunnitelman mukaisia poistoja. Poistot ovat tasapoistoja käyttöomaisuuden taloudelliselle pitoajalle. Jäännösarvo taloudellisen pitoajan jälkeen on nolla. Taloudelliset pitoajat ja siten suunnitelman mukaiset vuosi poistoprosentit ovat käyttöomaisuusryhmäkohtaisia. Käyttöomaisuusryhmät ja niiden taloudelliset pitoajat sekä vuosittaisen tasa-poiston prosentit on ilmaistu alla olevassa taulukossa.

Ryhmä	Taloudellinen pitoaika v.	Poisto % vuodessa
<u>Koneet ja kalusto</u>		
Asfaltinlevittimet	8	12,5 %
Asfalttiasemat	15	6,5 %
Bitumiruiskutuslaitteet	8	12,5 %
Erikoisautot	6 - 8	12,5 - 16,5 %
Erikoistykoneet	5 - 10	10 - 20 %
Henkilöautot	6	16,5 %
Hydrauliset porausyksiköt	6	16,5 %
Hydrokopterit	8	12,5 %
Höyrykattilat	15	6,5 %
Höyrykehittimet	8	12,5 %
Kivenkeräyslaitteet	8	12,5 %
Kompressorit	8	12,5 %
Kumipyöräjyrät	10	10 %
Kuorma-autot, kevyet kok.paino < 16 t	8	12,5 %
Kuorma-autot, raskaat kok.paino > 16 t	10	10 %
Lakaisukoneet	8	12,5 %
Lautat ja lossit	20	5 %
Liikkuvat nosturit	10	10 %
Maakairat ja kairalaitteet	8	12,5 %
Maalauslaitteet	10	10 %
Murskauslaitokset	10	10 %
Pakettiautot	8	12,5 %
Perävaunut, rekisteröidyt	10	12,5 %
Pyörakuormaimet	10	10 %
Sirottelulaitteet	6	16,5 %
Soranseulontalaitokset	10	10 %
Suolanannostelulaitteet	8	12,5 %
Suolankostutusliuoksen käsittelylaitt.	6	16,5 %
Sähkövoima-asetat	10	10 %
Telapuskutraktorit	10	10 %
Tiehöylän lisälaitteet	6	16,5 %
Tiehöylät	13	7,7 %
Tietokoneet ja muut atk-laitteet *)		
- PC- ja sen oheislaitteet	4	25 %
- muut atk-laitteet	5	20 %
Toimistokalusteet ja laitteet *)		
- AV-laitteet	4	25 %
- viestintälaitteet	4	25 %

- muut toistokalusteet ja laitteet	5	20 %
- muut toimistokalusteet ja laitteet	10	10 %
Traktorikaivurit	10	10 %
Traktorikompressorit	6	16,5 %
Ryhmä	Taloudellinen pitoaika v.	Poisto % vuodessa
Traktorin lisälaitteet	6	16,5 %
Traktorit	10	10 %
Trukit	10	10 %
Täryjyrät	8	12,5 %
Valssijyrät	10	10 %
Valuasfaltinkeittimet	8	12,5 %
Vesistökalusto	20	5 %
Öljysoraasemat	8 - 15	6,5 - 12,5 %

Rakennukset ja rakennelmat

Tukikohtarakennukset (toimistot, autotallit, huoltohallit yms.)

- pysyvät	40	2,5 %
- siirrettävät, tilapäiset, parakit	20	5 %
- kiinteät koneet ja laitteet (mm.LVI)	20	5 %

Varistorakennukset (talousrakenn.)

- hiekka- ja suolavarastot, muovikate	20	5 %
- hiekka- ja suolavarastot, muu kate	30	3,3 %
- kalliosiilot	50	2 %

Asuinrakennukset (erilliset)

- kiinteät koneet ja laitteet(mm.LVI)	40	2,5 %
	20	5 %

Tutkimusrakennukset

- pysyvät	25	4 %
- siirrettävät, tilapäiset	10	10 %
- kiinteät koneet ja laitteet (mm.LVI)	15	7 %

Huoltorakennukset ja rakennelmat

(laitteineen)	20	5 %
---------------	----	-----

(öljyvarastot ml. säiliöt, ulkopesupaikat, polttoainejakelupaikat, lämpökeskukset)

Konekorjaamot

- kiinteät koneet ja laitteet (mm. LVI)	40	2,5 %
	20	5 %

Kevyet rakennelmat (aidat, katokset, yms.)

	10	10 %
--	----	------

Väestönsuojat (erilliset)

- kiinteät koneet ja laitteet	40	2,5 %
	20	5 %

Johtokeskukset (erilliset)

- kiinteät koneet ja laitteet	50	2 %
	20	5 %

Monikäyttörakennukset (lomarak., lossituvat yms. muut rakennukset)

	20	5 %
--	----	-----

Muut aineelliset hyödykkeet

Veden- ja ilmanpuhdistuslaitteet	20	5 %
----------------------------------	----	-----

Aineettomat hyödykkeet

Tietokoneohjelmistot, ostetut	5	20 %
Patentit ja lisenssit	10	10 %

*) Hankintahinnaltaan alle 5000 markkaa maksava tai taloudelliselta käyttöikältään enintään 3 vuotta oleva kirjataan vuosikuluksi (pienkalusto).

TIELAITOS Tuotanto

Tiepiiri:

Liiketoiminta-alue:

Laati:

Laadittu/muutettu (pvm):

Tunnusluvut

	Arvio 1996											
		1.1. - 31.3	1.1. - 30.4	1.1. - 31.5	1.1. - 30.6	1.1. - 31.7	1.1. - 31.8	1.1. - 30.9	1.1. - 31.10	1.1. - 30.11	1.1. - 31.12	
Myyntikate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Myyntikate %	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
Käyttökate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Käyttökate %	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
Toiminnan tulos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toiminnan tulos %	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
Sidottu pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sidottu pääoma, keskiarvo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sidotun pääoman kiertonopeus	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
Sidotun pääoman tuotto %	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
Henkilöstön määrä		100										
Henkilöstökulut/henkilö	ERR	0,0	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
Jalostusarvo/henkilö (1000 mk)	ERR	0,0	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
Alihankinta-aste	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR

TIELAITOS Tuotanto

Tiepiiri:
 Liiketoiminta-alue:
 Laati:
 Laadittu/muutettu (pvm):

14.10.1996/JM

SIDOTTU PÄÄOMA mmk

	Arvio 1996	Sidottu pääoma 1997											1996 %	1997 %	
		1.1.	31.3	30.4	31.5	30.6	31.7.	31.8.	30.9.	31.10.	30.11.	31.12.			
PITKÄVAIKUTTEISET AKTIIVAT	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR
Aineettomat hyödykkeet				0,0					0,0				0,0	ERR	ERR
Aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR
Maa-, metsä- ja vesialueet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR
-Maa-ainesalueiden pohjat				0,0					0,0				0,0	ERR	ERR
-Muut maa-, metsä- ja vesialueet				0,0					0,0				0,0	ERR	ERR
Rakennukset ja rakennelmat				0,0					0,0				0,0	ERR	ERR
Koneet ja kalusto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR
-Koneet				0,0					0,0				0,0	ERR	ERR
-Kalusto				0,0					0,0				0,0	ERR	ERR
Muut aineelliset hyödykkeet				0,0					0,0				0,0	ERR	ERR
Keskeneräiset hankinnat				0,0					0,0				0,0	ERR	ERR
Ennakomaksut				0,0					0,0				0,0	ERR	ERR
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR
Osakkeet ja osuudet				0,0					0,0				0,0	ERR	ERR
Muut pitkäaikaiset sijoitukset				0,0					0,0				0,0	ERR	ERR
LYHYTVAIKUTTEISET AKTIIVAT	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR
Vaihto-omaisuus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR
Aineet ja tarvikkeet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR
-Ainevarastot														ERR	ERR
-Maa-ainesvarastot														ERR	ERR
-Tarvikevarastot														ERR	ERR
Muu vaihto-omaisuus														ERR	ERR
Ennakomaksut														ERR	ERR
Lyhytaikaiset saamiset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR
Myyntisaamiset														ERR	ERR
Siirtosaamiset, osatuloutetut														ERR	ERR
Muut siirtosaamiset														ERR	ERR
Saamiset valtion virastoilta ja laitoksilta														ERR	ERR
Muut tilisaamiset														ERR	ERR
LYHYTVAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR
Saadut ennakat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR
-Keskeneräinen tuotanto (80%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR
-Muut saadut ennakat														ERR	ERR
Ostovelat														ERR	ERR
Muut siirtovelat														ERR	ERR
Velat valtion virastoille ja laitoksille														ERR	ERR
Muut lyhytaikaiset velat														ERR	ERR
SIDOTTU PÄÄOMA YHTEENSÄ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ERR	ERR

TIELAITOS Tuotanto

Tiepiiri:

Liiketoiminta-alue:

Laati:

Laadittu/muutettu (pvm):

KÄYTTÖMAISUUDEN JA MUIDEN PITKÄAIKAISTEN SIOITUSTEN HALLINTALASKELMA, mmk

	01.01.97	1.1. - 30.4.1997				1.5. - 31.8.1997				1.9. - 31.12.1997			
		Poistot	Myyntit	Investoinnit	30.04.97	Poistot	Myyntit	Investoinnit	31.08.97	Poistot	Myyntit	Investoinnit	31.12.97
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aineettomat hyödykkeet	0,0				0,0				0,0				0,0
Aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Maa-, metsä- ja vesialueet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-Maa-ainesalueiden pohjat	0,0				0,0				0,0				0,0
-Muut maa-, metsä- ja vesialueet	0,0				0,0				0,0				0,0
Rakennukset ja rakennelmat	0,0				0,0				0,0				0,0
Koneet ja kalusto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-Koneet	0,0				0,0				0,0				0,0
-Kalusto	0,0				0,0				0,0				0,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0				0,0				0,0				0,0
Keskeneräiset hankinnat	0,0				0,0				0,0				0,0
Ennakkomaksut	0,0				0,0				0,0				0,0
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Osakkeet ja osuudet	0,0				0,0				0,0				0,0
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	0,0				0,0				0,0				0,0

TIELAITOS Tuotanto

Tiepiiri:

Liketoiminta-alue:

Laati:

Laadittu/muutettu (pvm):

Kassavirtalaskelma, mmk

	01.01.97	31.03.	1.1. - 31.3.	30.4.	1.1. - 30.4.	31.5.	1.1. - 31.5.	30.6.	1.1. - 30.6.	31.7.	1.1. - 31.7.	31.8.	1.1. - 31.8.	30.9.	1.1. - 30.9.	31.10.	1.1. - 31.10.	30.11.	1.1. - 30.11.	31.12.	1.1. - 31.12.	
Käyttökate			0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	
- Osuus keskushall. kuluista			0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	
- Laskennallinen korko			0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	
+ Satunnaiset tuotot			0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	
- Satunnaiset kulut			0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	
+/- Aine- ja tarvikkevar. muutos 1)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+/- Muun vaihto-om. muutos 1)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+/- Lyhytaik. saat. muutos 1)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+/- Lyh.aik.vier.pääom.muutos 2)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
= Kassavirta toiminnasta			0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	
- Investoinnit					0,0																	
= Kassavirta			0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	

1) lisäys = -, vähennys = +

2) lisäys = +, vähennys = -

14.10.1996/JM

PIIRIN KALUSTOHANKINTASUUNNITELMA 1997

PIIRI

* PÄÄKALUSTO: eriteltynä

PÄIVÄYS

* LISÄLAITTEET / ERIKOISKALUSTORYHMÄT: rahoitusvaraus

LISÄTIETOJA ANTAA

RIVI nro	NIMIKE / KOKOLUOKKA / ESIM.	RAHOITUSTARVE			TYÖNJAKO		HUOM. (hinnat ilman arvonlisäveroa)
		á-hinta 1000mk	Määrä kpl	Yhteensä 1000mk	Piiri 1000mk	Rpk 1000mk	
01	(6x2) Sisu SR 313 nokka 25 t / 313 kW	606	0	0		0	
02	(6x2) Sisu EM 313 bulldog 25 t / 313 kW	635	0	0		0	
03	(8x2) Sisu SR 313 nokka 31 t / 313 kW	695	0	0		0	
04	(8x2) Sisu EM 313 bulldog 31 t / 313 kW	725	0	0		0	
05	0	0	0	0		0	
06	0	0	0	0		0	
07	KVKA avolava n. 11 t	335	0	0		0	
08	KVKA avolava n. 4 t	135	0	0		0	
09	KVKA jatko-ohjaamo n. 4 t	150	0	0		0	
10	KVKA avolava (4x4) n. 8-10 t	475	0	0		0	
11	0	0	0	0		0	
12	0	0	0	0		0	
13	PA avolava raskas	140	0	0		0	
14	PA avolava kevyt	120	0	0		0	
15	HA/huoltoauto raskas	170	0	0		0	
16	HA/huoltoauto kevyt	135	0	0		0	
17	0	0	0	0		0	
18	0	0	0	0		0	
19	TH 18 = VAMMAS RG 181	955	0	0		0	
20	Muu kokoluokka: 0	0	0	0		0	
21	TRE 70 - 85 "monitoimi"	350	0	0		0	
22	KUP 09-10 "ammatti"	500	0	0		0	
23	KUP 13 "ammatti"	600	0	0		0	
24	KUP 16 "ammatti"	700	0	0		0	
25	0	0	0	0		0	
26	0	0	0	0		0	
27				0		0	
28				0		0	
29				0		0	
30				0		0	
31				0		0	
32	Työkoneet yhteensä (rivit 01...31)			0	0	0	
33	ATK- kalusto	Lomake 2		0	0	0	
34	Tiensusuunnittelukalusto	Lomake 2		0	0	0	
35	Maatutkimuskalusto	Lomake 2		0	0	0	
36	KA varusteet ja perävaunut	Lomake 3		0		0	
37	KVKA ja PA varusteet	Lomake 4		0		0	
38	TH varusteet ja lisälaitteet	Lomake 5		0		0	
39	KUP ja TR lisälaitteet	Lomake 6		0	0	0	
40	Autojen muut lisälaitteet	Lomake 7a,b		0	0	0	
41	Työmaarakennukset	Lomake 8		0	0	0	
42	Laitokset (AA, ML, ÖA)					0	
43	Lauttakalusto					0	
44						0	
45						0	
46	Pienkalusto					0	
47	Rivit 33...46 yhteensä			0	0	0	
48	Kalusto yhteensä			0	0	0	

VALMISTUSASTEEN MUKAAN TULOUTUS

Pitkän valmistusajan vaativista suoritteista syntyvä tulo kirjataan tuotoksi sitä mukaa, kun toimituksen valmistusprosessi etenee. Näin menetellen liikevaihto ja tulos kertyvät eri tilikausina tasaisemmin ja johtavat parempaan tilikausien väliseen vertailukelpoisuuteen.

Laskelmien mukaan tappiolliseksi muodostuvan pitkän valmistusajan vaativan suoritteen toteutumaton tappio tulee kirjata tulosvaikutteisesti tilinpäätökseen heti, kun se on todettu.

Pitkän valmistusajan vaativan suoritteen määritelmä

Pitkän valmistusajan vaatimasta suoritteesta käytetään jatkossa nimitystä pitkäaikaisprojekti tai projekti.

Pitkäaikaisprojektin valmistus kestää tyypillisesti yli vuoden, mutta valmistusajaltaan alle vuodenkin kestäviä laajuudeltaan merkittäviä projekteja voidaan pitää pitkäaikaisina silloin, kun projektin aloittamis- ja lopettamispäivämäärät sattuvat eri tilikausille ja projektin kirjaaminen tuotoksi vaikuttaa oleellisesti eri tilikausien liikevaihdon liikevaihdon ja tuloksen muodostumiseen. Sisäisessä laskennassa tätä periaatetta sovelletaan myös, vaikka projekti alkaisi ja päättyisi samana tilivuotena.

Pitkäaikaisprojektin aloittamispäivänä pidetään sitä päivää, jolloin sitova sopimus projektista allekirjoitetaan tai projektin tilaaminen muutoin sitovasti varmistuu ja projektin valmistus aloitetaan. Projektin lopettamispäivänä pidetään sitä päivää, jolloin projekti luovutetaan olennaisilta osin valmiina asiakkaalle ja asiakas hyväksyy sen vastaanotetuksi.

Pitkäaikaisprojekteja ovat esimerkiksi teiden ja siltojen rakennusprojektit sekä laajahkojen suunnittelutöiden valmistaminen.

Pitkäaikaisprojektin rahamääräiselle arvolle ei voida asettaa minimirajaa, mutta sen tulee olla toiminnan laajuuteen nähden olennainen.

Keston ja laajuuden lisäksi pitkäaikaisprojektin tunnusmerkkinä pidetään sitä, että projektin edistymistä seurataan projektikustannuslaskennan avulla. Kokemukseen perustuva luotettava projektikohtainen kustannuslaskenta on edellytys valmistusasteen mukaisen tuloutustavan soveltamiselle, jotta pitkäaikaisprojektin tilinpäätöspäivän (raportointikauden loppupäivän) suoriteperusteisesti toteutuneet menot, siitä kertyvät kokonaistulot ja sen loppuunsaattamisen aiheuttamat kokonaismenot sekä valmistusaste ovat hyvän kirjanpito-tavan edellyttämällä luotettavalla tavalla tilinpäätöshetkellä (raportointikauden lopussa) osoitettavissa.

Pitkän valmistusajan vaativalle suoritteelle kohdistettavissa olevat tulot ja menot

Yksittäisen pitkäaikaisprojektin tulot ja menot syntyvät pääsääntöisesti projektin aloittamis- ja lopettamispäivän välisenä aikana. Ennen projektin aloittamispäivää syntyneitä menoja (esim. markkinointi- ja tarjousmenoja) ei kohdisteta projektille. Projektin lopettamispäivän jälkeiset, suoriteperusteisesti toteutumattomat, mutta ennakoitavissa olevat menot

ja menetykset kohdistetaan lopettamispäivälle ts. jaksotetaan projektiin liittyvinä menoina pakollisena varauksena kuluksi lopettamisvuoden tilinpäätökseen.

Jos tilaaja on hyväksynyt oleelliselta osin valmiin mutta merkittävilta sopimuksen mukaisilta lopputöiltään keskeneräisen projektin kokonaan vastaanotetuksi, kirjataan vielä tekevämmättömiin lopputöihin liittyvä osuus myyntituloista tuotoksi ja niitä vastaavat menot kuluksi vasta kun lopputyöt on tehty.

Erilliskatteen ennakoitavuus

Projektin erilliskatteen arvioinnissa noudatetaan hyvän kirjanpitotavan mukaista varovaisuutta projektin tulojen, menojen ja valmiusasteen määrittämisessä. Mikäli projektin erilliskatteen laskennassa ei ole olemassa luotettavaa kokemusperäistä tietoa, valmistusasteen mukaista tuloutusta ei tule käyttää.

Pitkäaikaisprojektin alkuvaiheessa on suositeltavaa kirjata valmistusasteen mukaista myyntituottoa pienempi tuotto kunnes hankkeen erilliskate voidaan luotettavasti arvioida.

Kirjaamistavan jatkuvuus

Hyvä kirjanpitotapa edellyttää, että pitkäaikaisprojektin tuotoksi kirjaamisessa noudetaan jatkuvasti samoja periaatteita.

Mikäli sovelletaan valmistusasteen mukaista tuoton kirjausperiaatetta, sitä on suositeltavaa soveltaa kaikkiin niihin projekteihin, joita seurataan projektikohtaisen kustannuslaskennan avulla huolimatta siitä, ettei yksittäisen projektin valmistusaika ja laajuus edellyttäisi valmistusasteen mukaisen tuloutuksen soveltamista.

Valmistusasteen määrittäminen

Valmiusaste määritetään projektin toteutuneiden kulujen suhteessa koko projektin arvioituihin kokonaiskuluihin.

Valmistusasteen mukaisen tuloutuksen esittäminen tuloslaskelmassa ja taseessa

Valmiusasteen mukainen tilikaudelle (laskentakaudelle) jaksotettu osuus pitkäaikaisprojektin myyntitulosta kirjataan liikevaihdoksi (tuotoiksi).

Vielä toteutumattomien mutta arvioitujen menojen määrä kirjataan, siltä osin kuin se ylittää tappiollisen pitkäaikaisprojektin tilinpäätöspäivänä (laskentajakson lopussa) tuotoksi kirjaamatta olevien kokonaismyyntitulojen määrän, pakollisena varauksena kuluksi tuloslaskelmaan (kokonaistappion valmiusasteen ylittävä tappio-osuus).

Valmiusasteen mukaista myyntituloa vastaava saaminen kirjataan vaihto- ja rahoitusomaisuuden siirtosaamisten ryhmään "Siirtosaamiset, osatuloutetut".

Tilaaajalta saadut ennakot kirjataan ennakkomaksuksi taseen lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan.

Tappiollisen pitkäaikaisprojektin odotettavissa oleva, valmistusasteen ylittävä tappio kirjataan täysimääräisesti pakollisena varauksena taseeseen.

Esimerkki valmistusasteen mukaan tuloutuksesta on oheisena.

Esimerkki: Projektin valmistusaste on arvioitu laskemalla projektin suoriteperusteella toteutuneiden menojen osuudesta koko projektin arvioituihin kokonaismenoihin.

Yhtiö A rakentaa järjestelmäkoneisuuden, joka valmistuu vuonna 2. Myyntihinta on 7 milj.mk ja arvioidut kokonaismenot on 5 milj.mk.
Projektin toteutuu kahtena tilikautena seuraavasti.

	Vuosi 1	Vuosi 2
Toteutuneet menot	2500	2400
Saadut ennakkomaksut	2700	4300

Arvioidut kokonaistulot	7000	7000
Arvioidut kokonaismenot	4900	4900
Arvioitu kokonaiskate	2100	2100

- Vuosi 1:
- 1) Tilikaudella suoriteperusteisesti toteutuneet menot (2500) kirjataan kuluksi
 - 2) Tilikaudella kertyneet ennakot (2700) kirjataan kassan lisäykseksi ja velaksi
 - 3) Myyntituotto kirjataan toteutuneiden menojen suhteessa arvioituihin kokonaismenoihin

Myyntituotto lasketaan seuraavasti:

$$\text{Liikevaihto} = \frac{\text{Myyntihinta} \cdot \text{Toteutuneet menot}}{\text{Arvioidut kokonaismenot}} = \frac{7000 \cdot 2500}{4900} = 3571$$

	Liikevaihto (tuotot)	Menot	Saamiset	Rahat	Ennakkomaksut	Pääoma
1)		2500		2500		
2)				2700	2700	
3)	3571		3571			1071
	3571	2500	3571	200	2700	1071

Tuloslaskelma:

Liikevaihto		3571
Kulut		
Ostot	2500	
Varaston muuto	0	2500
Kate		1071

Tase

	Tase	
Varasto	0	1071 Tilikauden tulos
Saamiset	3571	
Rahat	200	2700 Ennakkomaksut
	3771	3771

Vuosi 2:

- 0) Avaava tase: edellisen tilikauden saamiset ja velat, rahat ja pääoma.
- 1) Tilikaudella suoriteperusteella toteutuneet menot (2400) kirjataan kuluksi.
- 2) Tilikaudella kertyneet ennakot (4300) kirjataan kassan lisäykseksi ja velaksi.
- 3) Myyntituotoksi kirjataan koko loppu myyntihinta (7000 - 3571 = 3429), koska projekti on luovutettu ja myyntihinta saatu. Ennakkomaksuvelka ja sitä vastaava saaminen poistuvat taseesta.

	Liikevaihto (tuotot)	Menot	Saamiset	Rahat	Ennakkomaksut	Pääoma
0)			3571	200	2700	1071
1)		2400		2400		
2)				4300	4300	
3)	3429		3429			1029
	3429	2400	0	2100	0	2100

Tuloslaskelma:

Liikevaihto		3429
Kulut		
Ostot	2400	
Varaston muuto	0	2400
Kate		1029

Tase

	Tase	
Varasto	0	1029 Tilikauden tulos
Saamiset	0	1071 Kertyneet voittovarot
Rahat	2100	0 Ennakkomaksut
	2100	2100

TUOTANNON TUOTERYHMITTELY

Tiehallinnon
tuoteryhmä

Tuotannon tuoteryhmä

Tuotannon tuote

HOITO

Talvihoito

Talvihoito sopimuksessa luetelluilla teillä.

Esim.
Valtateiden 7, 15, 26 talvihoito
Kotkan, Haminan ja Virolahden
kuntien alueella.

Tien ympäristön hoito

Tien ympäristön hoito sopimuksessa luetelluilla teillä.

Esim.
Valtateiden 7, 15, 26 ympäristön
hoito Kotkan, Haminan ja Virolahden
kuntien alueella.

Rakenteiden hoito

Rakenteiden hoito sopimuksessa luetelluilla teillä.

Esim.
Valta- ja kantateiden rakenteiden
hoito Kotkan, Haminan ja Virolahden
kuntien alueella.

Sorateiden hoito

Sorateiden hoito sopimuksessa luetelluilla teillä.

Esim.
Soratiestön hoito Kotkan, Haminan
ja Virolahden kuntien alueella.

YLLÄPITO

Päällysteen ylläpito

Päällysteen ylläpito sopimuksessa luetelluilla teillä.

Esim.
Kotkan alueen tiestön uudelleen
päällystys-, päällysteen reunan
täyttö-, jyrshintä, urapaikkaus ja
vastaavat kohteet.

TUOTANNON TUOTERYHMITTELY

<i>Tiehallinnon tuoteryhmä</i>	<i>Tuotannon tuoteryhmä</i>	<i>Tuotannon tuote</i>
	Rakenteiden ja laitteiden ylläpito	Rakenteiden ja laitteiden ylläpito sopimuksessa luetelluilla teillä. Esim. Kotkan alueen tiestön ojitukset, rumpujen uusimiset, sorapientareet, liikennemerkkien, kaiteiden ja valaistuksen systemaattinen uusiminen
	Siltojen ylläpito	Siltojen ylläpito nimetyissä kohteissa. Esim. Kotkan alueen nimettyjen siltojen korjaus-, uusintamaalaus- yms. työt.
PERUKORJAUS- INVESTOINNIT	Päällystettyjen teiden peruskorjaus	Sopimuksessa nimetyn pääll. tienosan peruskorjaus (sis. päällystämisen)
	Sorateiden peruskorjaus	Sopimuksessa nimetyn soratien peruskorjaus soratienä tai soratien peruskorjaus päällystetyksi tieksi.
	Siltojen ja laitureiden peruskorjaus	Sopimuksessa nimetyn sillan korjaus erillisen suunnitelman mukaan.
UUSINVESTOINNIT	Uusininvestoinnit	Erillisellä sopimuksella määritellyt, suunnitelmaan perustuvat uusinvestoinnit

Esim. 1

Tehdään tiehallinnon kanssa sopimus valtateiden 7, 15 ja 26 hoidosta Kotkan, Haminan ja Vehkalahden kuntien alueella.

Työtä tehtäessä halutaan talvi- ja ympäristön hoidossa tuloja ja menoja seurata erikseen moottoriteillä ja erikseen muilla valtateilla, sekä rakenteiden hoitoa teittäin.

TUOTERYHMÄ	TUOTE	TYÖ
Talvihoito	2600 Talvihoito sopimuksessa luetelluilla teillä	260001 Talvihoito em. moottoriteillä 260002 Talvihoito em. muilla teillä
Tien ympäristön hoito	2700 Tien ympäristön hoito sopimuksessa luetelluilla teillä	270001 Tien ympäristön hoito em. moottoriteillä 270002 Tien ympäristön hoito em. muilla teillä
Rakenteiden hoito	2800 Rakenteiden hoito sopimuksessa luetelluilla teillä	280007 Rakenteiden hoito Vt 7:llä 280015 Rakenteiden hoito Vt 15:lla 280026 Rakenteiden hoito Vt 26:lla

Edellisen esimerkin rakenteiden hoito Vt 26:lla jaetaan Kotkan ja Lappeenrannan kesken.

TUOTERYHMÄ	TUOTE	TYÖ
Rakenteiden hoito	2800 Rakenteiden hoito sopimuksessa luetelluilla teillä	280005 Rakenteiden hoito Vt 26:lla Kotkan osuus
	3700 Rakenteiden hoito sopimuksessa luetelluilla teillä	370003 Rakenteiden hoito Vt 26:lla Lappeenrannan osuus

Tehdään sopimus Töytärin ja Virojoen liittymien rakentamisesta.

3 A. Työt tekee Kotkan yksikkö kokonaan

TUOTERYHMÄ	TUOTE	TYÖ
Uusinvestoinnit	7628 Töytärin ja Virojoen liittymien rakentaminen	762801 Töytärin liittymän rakentaminen 762802 Virojoen liittymän rakentaminen

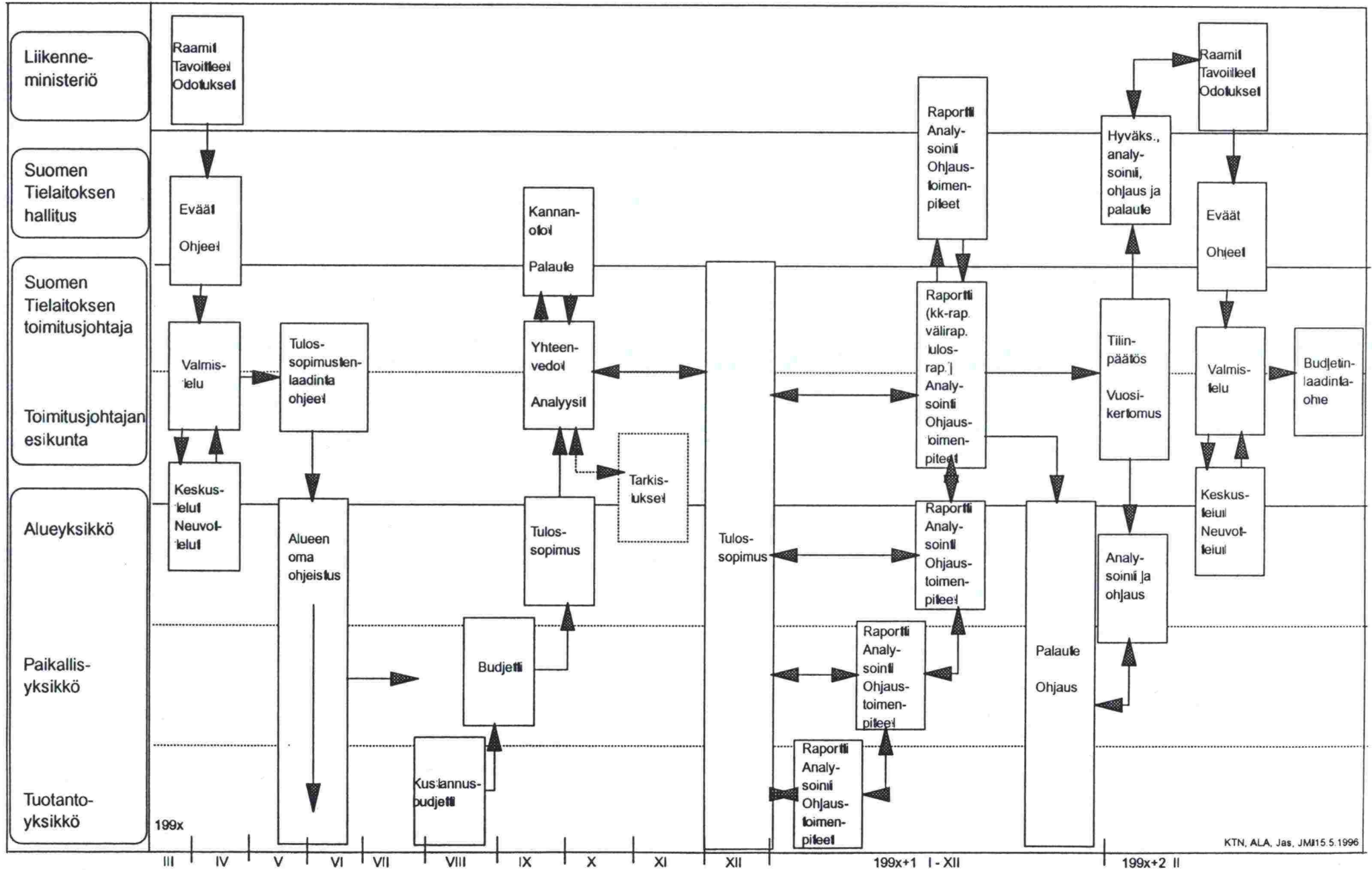
3 B. Töytäri tehdään kahdessa vaiheessa

TUOTERYHMÄ	TUOTE	TYÖ
Uusinvestoinnit	7628 Töytärin ja Virojoen liittymien rakentaminen	762806 Töytärin liittymän rakentaminen -96 762807 Töytärin liittymän rakentaminen -97 762802 Virojoen liittymän rakentaminen

3 C. Rakennusryhmä tekee Töytäri -97:n

TUOTERYHMÄ	TUOTE	TYÖ
Uusinvestoinnit	5235 Töytärin liittymän rakentaminen 7628 Virojoen liittymän rakentaminen	523501 Töytärin liittymän rakentaminen -97 762802 Virojoen liittymän rakentaminen

TUOTANNON TALOUSOHJAUSPROSESSI

TIELAITOS		TULOSLASKELMA											Pvm. 15.8.96/OAM	
Konsultointi													Kustannuspaikka S08000 Suunnittelupalvelut /SK	
	V. 1997 yhteensä	Kausi												
		9701	9702	9703	9704	9705	9706	9707	9708	9709	9710	9711	9712	
TOIMINNAN TUOTOT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Suunnittelu- ja konsultointipalkkiot														
Mittauspalkkiot														
Maatutkimuspalkkiot														
Laboratoriopalkkiot														
Ulkopuoliset palvelut (alikonstultit ym.)														
Tuottojen oikaisuerät														
MUUTTUVAT KULUT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Palkat, sosiaali- ja muut henkilöstökulut														
Matka- ja majoituskulut														
Aineet ja tarvikkeet														
Pienkalusto														
Ulkopuoliset palvelut (alikonstultit ym.)														
Palvelut tielaitoksen muilta yksiköiltä														
Vuokrat														
Muut muuttuvat kulut														
MYYNTIKATE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Myyntikate-%	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	
KIINTEÄT KULUT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Palkat, sosiaali- ja muut henkilöstökulut														
Matka- ja majoituskulut														
Aineet ja tarvikkeet														
Pienkalusto														
Ulkopuoliset palvelut (alikonstultit ym.)														
Palvelut tielaitoksen muilta yksiköiltä														
Vuokrat														
Koulutus ja muut henkilöstöpalvelut														
Markkinointi ja edustus														
Muut kiinteät kulut														
KÄYTTÖKATE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Käyttökate-%	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	
Poistot														
TOIMINNAN TULOS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Toiminnan tulos-%	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	

M:\SUUNNITTUKIN\KONSDI\TULBU97.WK4

TIELAITOS		TULOSLASKELMA						Pvm. 1.10.96/SKK					
Konsultointi								Kustannuspaikka S08000 Suunnittelupalvelut /SK					
	V. 1997	Kausi											
	yhteensä	9701	9702	9703	9704	9705	9706	9707	9708	9709	9710	9711	9712
TOIMINNAN TUOTOT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tiehallinnon sopimukset/tiepiiri													
Tiehallinnon sopimukset/laitos													
Liiketoiminta-alueiden väl. sop./tiepiiri													
Liiketoiminta-alueen sis.sop./laitos													
Liiketoiminta-alueiden väl. sop./laitos													
Ulkopuoliset palvelut (alikonstultit ym.)													
Valmistus omaan käyttöön													
Tuottojen oikaisuerät (alikonstultit ym.)													
MUUTTUVAT KULUT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Palkat, sosiaali- ja muut henkilöstökulut													
Matka- ja majoituskulut													
Aineet ja tarvikkeet													
Pienkalusto													
Ulkopuoliset palvelut (alikonstultit ym.)													
Konsultointialueiden väliset palvelut													
Urakointipalvelut													
Lossipalvelut													
Vienti- ja erikoispalvelut													
Vuokrat													
Muut muuttuvat kulut													
Kulujen oikaisuerät (alikonstultit ym.)													
MYYNTIKATE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Myyntikate-%	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
KIINTEÄT KULUT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Palkat, sosiaali- ja muut henkilöstökulut													
Matka- ja majoituskulut													
Aineet ja tarvikkeet													
Pienkalusto													
Ulkopuoliset palvelut (alikonstultit ym.)													
Konsultointialueiden sisäiset palvelut													
Konsultointialueiden väliset palvelut													
Urakointipalvelut													
Lossipalvelut													
Vienti- ja erikoispalvelut													
Vuokrat													
Koulutus ja muut henkilöstöpalvelut													
Markkinointi ja edustus													
Muut kiinteät kulut													
KÄYTTÖKATE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Käyttökate-%	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
Poistot													
TOIMINNAN TULOS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toiminnan tulos-%	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR

Tielaitoksen tuotannon tunnusluvut

$$\text{Myyntikate \%} = \frac{\text{Myyntikate}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Käyttökate \%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Toiminnan tulos \%} = \frac{\text{Toiminnan tulos}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Tilikauden tulos \%} = \frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$$

Sidottu pääoma = taseen vastaavaa yhteensä - lyhyaikainen koroton pääoma.

Sidottu pääoma = Sidotun pääoman arvo kauden lopussa.

$$\text{Sidotun pääoman keskiarvo} = \frac{\text{Sid.po. 1.1. + summa (Sid.po kausien lopussa)}}{\text{Summan tekijöiden lukumäärällä}}$$

$$\text{Sidotun pääoman kiertonopeus} = \frac{\text{Tuotot yhteensä (vuositasolla)}}{\text{Sidotun pääoman keskiarvo}}$$

$$\text{Sidotun pääoman tuotto \%} = \frac{\text{Toiminnan tulos (vuositasolla)}}{\text{Sidotun pääoman keskiarvo}} \times 100$$

$$\text{Henkilöstön määrä} = \frac{\text{Henkilömäärä 1.1. + summa (henkilömäärät rap.kk:ien lopussa)}}{\text{Summan tekijöiden lukumäärällä}}$$

$$\text{Henkilöstökulut / henkilö} = \frac{\text{Henkilöstökulut}}{\text{Henkilöstömäärä}}$$

$$\text{Jalostusarvo / henkilö} = \frac{\text{Käyttökate + henkilöstökulut + vuokrat}}{\text{Henkilöstömäärä}}$$

$$\text{Alihankinta-aste} = \frac{\text{Alihankinnat (muuttuvat)}}{\text{Muuttuvat kulut yhteensä}} \times 100$$